

Tractatus Undecimus

ame. Quidam quoties vendidit domum nostram. Ioseph in egyptum tenebrarum harum. quoties iste frater suus Heniamen minimus descendit ad eum. Iungit oscula cum amplexibus suis; discretio prudens in humanis. et contemplatio prudens in diuinis. una veritatis sua que nunt. Sic iusticia de practicis. et pars de speculatibus osculatim sunt. Cur ita? Namque quia misericordia et veritas obuiauerunt sibi. de quibus vterque gloria est. Misericordia tua et veritas tua semper suscepserunt me. Et tu domine Iesu propter quem facta est misericordia et veritas. cuius cursor est decem milibus multiplex. Lur igneus vehens ad celestia. cuius equitatus victoriosus est in curribus Pharaonis. trahens sponsam ad te. Suscipe seruum tuum in bonum. non calumnient me super inimici mei dum loquuntur in porta obitus mei. Obstituat sapientia tua suscipiens casum ait mee. furores calamitatis recordat solus misericordie tue domine Iesu spes ultima ait mee.

¶ Finit.

Incipit tractatus

undecimus pragmaticus sub duplice parte super illo Iesu. Sicut locutus est ad presbites. Prima pars de contemplationibus marie super locutionem dei propter prophetas. et maxime per prophetam. incipiendo ab euangelica narracione. utrumque prolationem nouiter factam. quod dicit unus et quantum. propter notulas quodraginta super rubrica prima In principio erat verbum. Unus datus intelligi quantum super reliquo sermo prensior esse posset.

Aicut locutus est ad patres nostros. Magister Multiformis multis modis olim de locutus est in patribus prophetis. Non nullus locutus est in filio. Conseruabat autem maria (sic scribit Lucas) omnia verba hec perferens in corde suo. Conseruabat nedum noua sed vetera. Silvis erat partis familias. qui perficerent thesauro suo noua et vetera. Silvis et sponse. que dilecto suo servauat oia poma vetera et noua. ¶ Discipulus. Quo pacto non obuiat dictus Job. Semel loquitur deus. et ipsum non repetit. Quod propterea verbum propter non repugnat. Semel locutus est deus. duo hec audiui. quod potestas dei est et tribus domine misericordia. ¶ Magister Locutus est semel deus. locutus est etiam multipliciter. Semel in eternitate. multipliciter in tempore. verbis semel in eternitate locutus non repetet. Ex verbo temporali multa audiuntur. Inter quae principes sunt duo. misericordia et veritas seu potestas.

Conteretur inde versiculus cantici huius. Et misericordia eius a progenie in progenies timentibus eum. Sup quo tractatus habitus est. ¶ Discipulus. Habitus est memini.

Esset autem iocunda nec infructuosa colloca-tio si recenserent collocationes Marie super verbis illis quod locutus est dominus in patribus et prophetis. quod propterea locutus est in filio qui fecit sermonem Abram cui dominus locutus est. ¶ Magister

Vocas ad rem magnificam valde. et cuius magnitudinis non sit finis. Dicam tamen et infinitis paucissima que Maria conferebat in corde suo de locutionibus domini. Tu et minimis. collige quantum magna potueris. Interroga pariter quantum volueris super his omnibus que contemplata est mens Marii sapienter. Video autem ita convenienter si dicero utrilibet Mariam in corde suo. quemadmodum proficerit omnia quae sibi dicta fuerant ab eo iuxta cognate Elizabeth vaticinii. Est enim magnificientie proprietas. summaratio fortis inchoatorum. sicut ad magnanimitatem spectat aggressio considerata magnorum. Laudans igitur et magnifice gratias agens domino cuius profecta opera sunt. precebat in psalterio secundum decacordon per mentis iubilum. ¶ Discipulus. Placent ista. Magister. Licet autem de multitudine magnificationis Mariam multa requiri. Multa iam sane dicta sunt. sed eo plura supersunt. tantum de infinito quodam pelago. cuius quantitate non molis sed virtus accipietib. semper ultra contingit accipere. Hec vidimus idcirco ab hauriendo desistere. sed insistere ad refocillationem animarum nostrarum. que non arescerunt siti. dum sonus oratorium dum pureus aquarum viventium fluunt imperio non impediti de lybano cardinalis virginis scaturientis in abundanter fontibus saluatoris Christi sui. Leterisque per prophetas. marie autem Hieronymo teste se infudit gratia plenitudo tota. Ideo salutem anthonomatice gratia plena. cuius plenitudinis abundantia nullus apries sermo sufficeret. Non enim iam est adeo mirabilis et angusta si vero angustis clauderet. ¶ Discipulus. Recitedicis. ¶ Magister. Audebo nihilominus in auxilio plenitudinis gratiae transire ad contemplandam sapientiam et explanationis sue. sapientiam quam et exparta emulso intinuit. queram plurima de se ipsa. utinam hoc scipsa vel ab ipsa liceret. ¶ Discipulus. Oratus est. poratius cupio. quatinus in omnibus locutione nostra miseras utile dulci. speculatorum cum deuotione. nec per multos opinionum riuulos effundaris. Dic positores. vel quod

B

Magister. Audebo nihilominus in auxilio plenitudinis gratiae transire ad contemplandam sapientiam et explanationis sue. sapientiam quam et exparta emulso intinuit. queram plurima de se ipsa. utinam hoc scipsa vel ab ipsa liceret. ¶ Discipulus. Oratus est. poratius cupio. quatinus in omnibus locutione nostra miseras utile dulci. speculatorum cum deuotione. nec per multos opinionum riuulos effundaris. Dic positores. vel quod

Super Magnificat

XIII

potior vel sua nonitate iocundior apparebit. Sciscitor in p̄mis quibus et quot modis cognoscatur. q̄ m̄s marie p̄replata sit m̄tra sapienter. ut ad magnificādū dñz aia cū exultatione sp̄us moueretur. ¶ Magister. Lōgratulor sancto tue deuotionis studio. q̄ i amplissima et magnifica vis nos exerceri materia. contemplatōes beate et sapiētissime sapiētū oīm suadens recenseri. nō quidē om̄es ut impossibile recte censes. sed quot et quales ipsa dignabit̄ ministrare de se loquentibus. magnificētā simul cū laude miratib⁹ et cūpietib⁹. q̄stū fas fuerit recordari. prestatōe p̄missa q̄ ea t̄modo volum⁹ assere. q̄ certa tradit autoritas fidei. vel q̄ ratio clara cōvincit. Letera vero tanq̄ p̄e opinabilia ad exercitū deuote speculationis recēsēimus. nō q̄ ita fuerit affirmātes. sed q̄ ita fieri potuerit. s̄m p̄babiles conjecturas estimantes. Didicisti q̄ duo p̄tradictoria nō in veritate st̄ simul. sed in p̄babilitate. Pictores imitabimur rethores. qui nō adequatā et aperā significationē gestorū p̄mittunt inducere. Alioq̄ temeritate fallerent̄ atq̄ mendacio. sed verisimiles illi picturas. isti ratiōes offerre p̄tēti sunt. ¶ Discipulus. Discolū eēt plus exigere de rebus q̄ nec sensu p̄cipi. nec ratiōe p̄bari. nec autoritate p̄tēt cōfirmari. De qui bustū aliqua dicere v̄l scribere v̄l audire decet. licet et expedit. Incipe securus. qz p̄sua, suz sicut eo. nec aliter recipio. ¶ Magister. Lōreplatiōes Marie recensere placet t̄pē q̄ qua si vidua mater post ascensionē filij. post mis̄ionē sp̄us sancti clauso sup se cubiculo reducebat an mētis oculos p̄teritū. decursuz vniuersite vite filij sui. Hoc sibi speculū. hoc sibi exemplar satis erat i omni p̄templatōe sua. ¶ Discipulus. Placet electio t̄pis. duz beatā nostra viatric adhuc existeret. et duz reducis ad gesta dictaq̄ dñi i nr̄i sp̄ualib⁹ oculis illorū poterat reminisci. Nos demū p̄hecedi scari familiari repetitiōe valemus. Ubi emō pascit. mo cubat i meridie claritatis immele. q̄s p̄templaturus ascēderet. Porro ne te fortasse oratio gestoz sollicitet. p̄ge q̄rsum volueris in p̄templatōib⁹ beate Marie virginis recessendis. qm̄ nec euangelista et tradiō doctrinalis ordinis se gestoz p̄ oia cōfor- mavit. Suntis ex ista op̄ilatiōe laboriosissima. que nup edita est et quattuo ut vni. neq̄ veritati t̄m euāgelice. neq̄ denotōni. neq̄ doctrine deperit aliquid saluari. ¶ Magister. Contemplabat eo tūc Maria solitaria se

cum frequentius om̄ia que viderat vel audi- erat que p̄rectauerat de verbo vite. sicut ei⁹ custos v̄gineus Johānes de se p̄ multis loquit̄ di. Qd̄ fuit ab initio. qd̄ vidim⁹. qd̄ au diuimus. qd̄ oculis nostris p̄spectim⁹. et manus nostre p̄rectauerūt de verbo vite. et vita manifestata ē. et vidimus et testamur et annū ciamus vobis vitā eternā. que erat apud patrem et apparuit nobis. Hoc testimonium i nulla fuit eminentius creatura pura q̄ i Maria verificatū. que verbū vite nedū vidit. nedū audivit. nedū conrectauit. sed p̄cepit. p̄ep- rit. lactauit et oluit. Leterū nulla sunt quoꝝ sola sibi p̄scia fuit. nec pdidit dices. Secre- tū meū mibi. Multa que potuerūt se sola reuelante cognosci. quorū fecit p̄incipes ap̄los et euāgelistas / matrone Lucā. Lognouit vi- uente Joseph v̄ginali sposo suo singula q̄ dñs noster subditus eis opatus ē v̄sq̄ post obitū felicē eiusdē Joseph custodis et testis delissimi. quādo cessit ipsa in custodiā pecu- liare filii sui. sequens eū quoctūs ire p̄sent̄ in omnibus que faceret et doceret. v̄sq̄dum custodie Johānis in cruce tradira ē. ¶ Disci- pulus. Affer si habes vel autoritatē vel ra- tionē de sequela matris / toto t̄pe xp̄i p̄dicantis / hac illacq̄ discurrentis p̄ ciuitates et ca- stella. quia venerat ad hoc sicut respōdit ipm̄ retinere volentibus. Talis aut̄ discursus vi- debat importunus verecūdie v̄ginali. ho- nori maternali. sexus insuper etatisq̄ fragili- tati. ¶ Magister. Conuenientissimus ergo fuit comitatus talis matris cum filio. Viri nempe viduata solatio fuit. filius q̄ p̄dicās matris indigebat obsequio. qm̄ nō renuit ex- traneas etiā mulieres se sequi. sibiq̄ m̄istra- re de facultatib⁹ suis p̄ om̄e iter qd̄ erat ipse facturus. Testat hoc euāgelica narratio q̄ matris societate exp̄ssit locis plurib⁹. ut i nu- trijs dū dicit filio. Vlinū nō habent. ut post modū dum descendit capharnaū insidelem ciuitatez ipse et mater sua dicit Johānes. Quanto p̄babilius credenda est ascendisse cū eo hierosolymā sanctā ciuitatē. vbi vidit filiū. qui cū fecisset quasi flagellū de funicu- lis / om̄nes eiecit de templo. Legimus p̄te- rea q̄ mater Iesu sepe quesivit loqui ei / for- stans et insequens. Quod insup efficaci⁹ af- ferre possumus argumentū p̄senis p̄tinue- q̄ illud dū fili⁹ ignominiosissime morti tra- ditus esset. voluit beatissimā matrē adesse cō- spectricem. De discipulis rursus et apostolis scribit Lucas. post passionē domini q̄ erat

S. 4

Tractatus Undecimus

pseuerantes in oratione cū mulierib⁹ et Maria m̄re Iesu. Porro si fili⁹ nō hēbat rbi⁹ caput reclinareret. hoc ipsum p̄babile de panpe revidua matre sentire. Fouebat igit⁹ a filio. Legimus quattuor Philippi filias p̄phestas sequentes ipm̄ pdicantē. Apostol⁹ quo q̄ dicebat se potestatē habere sororez circūducendi sicut et ceteri apostoli. Deniq⁹ quid charitas materna velit et audiat. quid filial⁹ retribuat pietas. Augustin⁹ cu; Monica testis assit. Discipulus. Probatā sat⁹ estūmo sequelaz Marie continuā cū filio. q̄ no bis afferet nō mediocrem contemplationuz suaruz materiā atq⁹ fidem p̄ vniuersam totius euangelice seriei narrationē. Quineriaz Marie cōtemplabat ea que didicerat infan tula sub parentū domestica disciplina. De hinc que toro puellaris etat⁹ tpe didicit et p̄ legit in templo sub doctrina sacerdotū cum alijs virginib⁹ de sacerdotali regaliq⁹ psa pia/nobilē trahentib⁹ originē erudita. Tandem reliqua taz ab euangelistis posita q̄s lō ge plura nō posim⁹ p̄ totū beatissime vite sue cursum estimamus multa nūmis. Inuenire tuum ē. Incipe quomō placuerit. Dignabi tur spero sese nostro qualicūq⁹ sermone lan dari. quā audire videoz exhortantez omnes p̄ verba patris sui David. Magnificate dominiū meū. et exalteamus nomē eius i idipm̄ dicētes. Magnificat aīa mea dñm. quoniam hic ē finis noster. ista salus. ista pfectio. istud principiū. et vltimū creature rationalis op̄ bonū. Magister. Contemplatio Marie p̄cipua fuit de magnificando dñm. Causaz vno posuisti. Et dicat. semper magnificet dñs (air. ppheta) q̄ diligunt salutare tuū. quod ē xp̄s verbū in pncipio apud patrē. dē d̄ deo p̄ quē oīa facta sunt. p̄quē et delecta p̄ peccatū/recta sunt. qm̄ verbū caro factū est. et habitavit i nobis. Et q̄r templabat mens Marie quēadmodū futurus erat deus hō/ factus iudeis in scandalū. et gentib⁹ in stulti ciā et derisū. voluit a magnificatō dñi salutaris sui cāticū inchoare. significās nihil in de pressionem diuine magnificētis factū esse p̄ incarnati verbī mysteriū noua potius mentis nostre oculis (o magnificētissime deus) lux tue claritatē influit. vt dū deū visibilitē agnoscimus. phunc innisibiliū amorē rapi omur. Discipulus. Hec causa p̄babilis est cur a magnificētia sumpsit exordiū. dum recreata considerat p̄ etiā nitionē passiōis. Et uero dū attenderet omnia q̄ facta sunt per

verbū. nōne festim a magnificatōe creaturaz assurrexit ad cognoscendā laudandāq⁹ magnitudinē creatoris? Magister. As surrexisse nō denego. dicturās ipsam ppter ea p̄ posuisse nomen dñi q̄s salutaris psonā do ps. verbo. Om̄ia quecūq⁹ voluit dñs fe cit in celo et in terra. in mari et in om̄ib⁹ abyssi. Ideo quippe dñs appellat. quia subiectā habuit creaturaz iure suo factā. aut ab eo fieri possibilem. Porro si quereret a Maria derebus conditis in tali mensura. numerot ordine. nōne p̄ omni ratione potuit responderē. Dñs ē. quod bonū fuit in oculis suis hoc fecit. et qđ fecit prius in ipso vita erat. et vita erat lux homī. et lux in tenebris lucet. et tenebre eā nō comp̄henderūt. Discipulus. Tollebat er hoc curiositatē stultā scrutinium. sapere nō ad sobrietatem. nō ad mensuraz cordis sui nūmis etiguam. qua nequit immēritas dei claudi. Nō attendit isti q̄ oīm que facta sunt et quō facta sunt simul et recta. tota ratio est om̄ipotēs et om̄ni sciens volūtas operatis. Magister. Contemplabat in hoc euangelico iohānis custodis sui p̄ncipio mens Marie multo intuitu septez abyssos. quas solus dei penetrat oculus lucidior sup sole. Si quidē dē ipse dñs h̄ intueb̄t abyssos. Ideoq⁹ sup oīm creature sciam notatā p̄ cherubin sedere perhibet. Hinc tenebras eē sup facie abyssi moyes sc̄p̄lit. Hinc de luce diuina positū est. q̄ tenebre eā nō comp̄henderūt. nō negando q̄ lecūq⁹ p̄cipiatōē hui⁹ luc⁹ velut umbratile. Umbrā quippe dicim⁹ eē resurgentiam quandā lucis plus aut minus. et nō om̄imo dā lucis prinationē. Sic angelus ē ordine naturali prima umbra seu resurgentia summelucis p̄cipiatō. Anīa rationalis altera. Deniq⁹ umbra cognitivē lucis occubit post umbrā sensitivē vntis in vegetatū. ac deinceps. Discipul⁹. Quid de vita dicem⁹? An effulgeat silr in creaturis et occumbat? Magister. Si vita dicat omnino illud qđ h̄ vim motiū sui. clausim⁹ alibi q̄ nulla res ē sine vita. qm̄ naturalis amor omnib⁹ insitus est. q̄ res quelibet tanq̄ p̄derea suo moueat immediate vel immediate ad p̄priū centz oīm deū. Rationales creature p̄ cognitōez p̄iunctā sibi. sed irrōnales p̄ separatā. ferunt nempe ad loca sua p̄ impetū amorosuz dei dirigēt. et a sagittate sagitta dirigit petere signū qđ sagittā intēdit. Est igit̄ res quelibet in deo quedā vita etiā prius q̄ facta sunt. et hoc p̄ rationē

Super Magnificat

XIII

idealē. non quidē extra deū (put̄ Aристо. ар-
гус Platонē hydcas posuisse) sed ī deo. fm
respectus habitos ad creaturas p intellectū
paternū. et p verbū suū iuncto volūtā samō
re. quo vult de⁹ bonitatē suā ad extra ɔmu-
nicare. et luce⁹ immensam quodāmodo splen-
descere. et vmbra tiliter radiare. Alioquin ip-
sum verbū dīmū ut sine volūtate tali ɔside
ratū pure speculatiū nō opatiū cēsenduz
est. etiā dū prendī seu procedit cōmunicati
ue ad processionē spūlancrī qui amor est pa-
tris et filij. Pratis igitur nō intendī in intel-
lectu speculatiuo si confessē se habeat ad ap-
petitū nisi procedat ad opationis rationem.
Sicut alibi de theologia q̄ sit speculatiua
didicisti. q̄uis eius finis p̄cipuus sit amor
dei. et laus eius magnificās dūm. Tunc ḥo
dīmū verbū nō irtōhabiliter appellat p̄a-
cīcū. dū diuina voluntas accipit ipm ad p-
ductionē seu producibilitatē eoz oīm que
facta sunt fm triplet fieri. vñ est in mēte an-
gelicavel humana. scđm in existētā propria
seu genere p̄prio et in eē formalī suo. Leterū
privatio seu nihil dicit sine verbo facta. non
q̄ sit aliquid extra intelligentiā. sed ita q̄ no
men entis vel eē vel existentie philosophus
extendit ad illa circa que negociat̄ intellect⁹
et sunt priuationes et relationes rationis / ut
complete significabilia ex fabricatiōe intel-
lectus componētis et diuidentis. cū similib⁹
q̄ Discipulus. Grandes sub paucis colle-
git̄ contemplādi materias. redire placer ad
illas abyssos septem. quas innuis Marie
mentē fuisse contemplatā. Magister Abys-
sus dicimus profunditatē. cuīs fund⁹ aut
terminus nō pōt ab insipientibus intueri.
Vide si nō sit abyssus talis ipse benedict⁹
dens trinus et vñus in sua maiestate. nō per
respectū quēuis extrinsecū consideratus. q̄a
nemo nouit patrē nisi filius. nec filiū nisi pa-
ter. nō excluso tñ spūlancro. q̄ proslus ē cius
dem cognitionis eēntialis cuīs patre et filio.
Set alias abyssos numeramus habēdo re-
spectū ad res exteriores / maxime rōnales. q̄
sole capaces sup̄ britudinis eternae vel phen-
nis miserie. q̄ Hūquid nō abyssus ē miscōdie
dei queres viles et de se nihil dignata est fa-
cere se ipsa dignas / atq̄ p̄cipes sue pulcri-
tudinis. nobilitatis. et honoris immensarū
vñs adeo q̄ idipm sunt p̄ gratiā qđ dei fili⁹
ē p̄ naturā. Hoc intuebas in spiritu p̄pheta
loquens in persona dñi. Ego dixi dñi estis. et
filii excelsi omnes. Siquidē dedit eis p̄tate

filios dei fieri. nō ex sanguinib⁹ corporeis p̄
voluntatē viri se ɔmiscētis cuī carnis sue. i.
mulieris volūtate. sed et gratic germe. dñ
ex deo nati sunt p̄ verbū regenerās. qđ iō ca-
ro factū ē vt eē caro deus. habitās i homini
bus et hoīes in eo supadmirabili p̄s vni-
tate. q̄ Uis altera velut et opposito tibi mō
stref abyssus. hec ē incomphēsibilis et horri-
bilis diuine iusticie severitas. que p̄jcit a fa-
cie sua rationale creature. reprobās et indu-
rans eam. reputans eam indignā seipo qui
creavit eaz. Subinde sunt abyssi due pro-
portionabiliter ad duplice hanc hoīm sorte
assignāde. Primis dicef. Uenite bñdicti pa-
tris mei. p̄cipite regnū quod paratū ē vobis
ab origine mundi. quod nec ocul⁹ vīdit. An-
dient alij. Itē maledicti. Demū considera
duas abyssos velut intermedias. que sint
vie ad duplicem p̄cedentē De quib⁹ in ps.
Uniuersa vie dñi miscōdāt veritas Ecce q̄
incomphēsibilis sit vtraq̄ viaz. Noniam
est via que videt homini recta. et nouissima
eius ducunt ad mortē. Et viēversa iustorū
semita reputat̄ išania. Alteratio tanta po-
strem cernū in viis istis. tam ambigua. tā
pplera. tā timida et incerta. vt vere dictu⁹ sit.
Fleſcit homo finē suū. et oīa in futu⁹ seruan-
tur incerta. Latro p̄ totā vitā sceleratus / ad
vñū petitionis verbū meruit audire Hodie
mecū eris in paradise. dū Petrus negauit.
dū Judas apl's desperatiōe peiori laqueo
q̄ canapis sesuspendit. O quoties mente
Marie p̄templante sapiēter has abyssos ar-
bitramur deo dixisse. Oculi mei defecerunt
i salutare tuū. quo ad tres abyssos miscōdie.
et in eloquim iusticie tue. quo ad tres aby-
ssos veritatis et severitatis eiusdē iusticie. O
quotiens expauit sicut Paulus. quotiens ca-
sto silentio magnificās dei secreta. nec auda-
ci temeritate subintrans aut irrumpt̄ suspi-
ranit. O altitudo diuinitaz sapiēter scie dei.
sapiētia quo ad intrinsecā abyssuz diuinita-
ris. scientiā ḥo referamus ad alias. Sequit̄
q̄ incomphēsibilia sunt iudicia eius. et in-
vestigabiles vie illius. has vocat ps. catha-
ractas. Abyssus ait abyssum inuocat. in vo-
ce cataractarū tuarum. q̄ Discipul⁹. Lō G
siderans ista / totus horrore concutior. tor⁹
ad me meamq̄ vilitatem resilens / diuina
maiestate trepid⁹ expauesco. nec qđ agam/
qđ dicam. quo me vertā. quo fugiā / prorsus
scio. Magister. Proiecte totū securus
in illū qui est deus noster refugium et virtus.

Ss. 5

Tractatus Undecimus

Itaq; patre trahete venim⁹ ad filiū. Filius
vō pollicet. cū q̄ venit ad me nō ejciā foras
Proieciamus tota fide totaq; spe nos ī ma-
nus misericordie sue/resilientes a severitate iusti-
cie. Nō poterit misericordia claudere gremiū re-
decentib;. q; p̄ fugientib; regredire. repandis/
z saluādis / in hoc miserie deserto lacerata ē
spinis z cruce clavata. Postremo quid nisi
magnificentia talis dñi reuerearib; exultas
ei cū tremore dicens. Dñe deus magnifica-
tus es vehemēter. Rursus cu; sapientissima
mulierū. Magnificat anima mea dominū.
Discipulus Contemplationē dic alteraz
Marie. q; p̄ posui redire posterius sup istaz
de abyssis iudiciorū dei. qui aliquos miseri-
corditer dat filios dei fieri. coheredes regni.
alib; ad interitū derelictis. iusto quidē s; oc-
D culto iudicio. **M**agister. Salutāda sepe
est z orāda mī misericordie. vita. dulcedo et spes
nostra/quatinus dei misericordiam/nō iudiciuz
sentiamus. Etem si quod factū ē in verbo vi-
ta erat/qnto pfectius fuit et est ipsa in eodez
verbo/vita p̄ q̄ā z in qua verbū caro factū.
reddidit pdit; et mortuis vīram. Dulcedo
subinde nostra est/que fonte; in se parturit
dulcedinis. Spes insup intercedendo/recō
cilians z subleuans. nō autoritate prima sal-
uans. **T**ransferunt obinde p ecclesiam illa
verbī pconia sub nomine sapietie/pdicata p
sapiētē ad istā verbigenā de verbo et in ver-
bo gloriantē. Ab initio inquit z ante secula
creata sum/p̄ pdestinationis electionē p om-
nibus. In me omnis spes vite z virtutis. p
auxiliationē. **D**iscipulus Non ita omnia que sapiēs colligit. et meū sepe retracto.
marime dū natūritatis eius sacra celebritas
recolitur. de qua fieri posset compatio ad il-
lius natūritatē qui aut homo missus a deo/
cui nomē erat Johānes. qui venit ī testimo-
niū vt testimoniu; phiberet de lumine. **M**agi-
ster. Alludis si sciens vel insciens nescio
ordini p̄tertus euāgelici. cuius supra memi-
nistī de quattuor vt vnu. quod opus ī centū
q̄nquaginta rubricas partitū est/cū aliquot
rubricellis. Dū em̄ verbi generatione p̄tem-
plationē incepimus Marie. tu nunc tradu-
cis vt de p̄cursorē loquamur. sequamur hūc
ordinē si cōplacitū ita tibi fuerit. **D**iscipu-
lus. Secuamur queso debto Johāne q;
lis fuerit Marie p̄emplatio q̄si scđa p̄ncipal'
edisse. **M**agister. Lōtemplabaf mens
Marie iohēm. nūc ad līram. nūc ad tropolo-
giā. q̄nq; vō gallegoriet anagogie mysteriū

Discipulus Līra palā facta ē de iohēs nū-
ciatōne cū p̄conijs ei⁹. parentūs suor̄ affer-
aliquid de mysterijs. **M**agister. Lōtempbla
bas maria verbū qđ erat ī p̄ncipio/ qnq; me-
taphysicaliter. Assumebat em̄ silūtudinē ho-
mis p̄ arte opantis in extēriōrē materiā. Lō
ferebat ad p̄mū artifice deū. q̄ oīa q̄ facta sūt
pducerat nō naturali necessitate. nō casuali-
ter aut fortuite/sed spōranee. Recensebat ali
quos phos ita sensisse. sicut dicit iohēs euā
gelista. De⁹ em̄ manifestauerat eis. qm̄ inui-
sibilia dei p ea q̄ facta sunt a creatura mundi
id ē hoīe. intellecta p̄spiciunt. Semperna
q̄z virtus eius z diuinitas oñdit ordinatissi-
me p̄stituta supra oēm artis excogitationez.
ars vō qđ ē nūs recta rō rez agibiliū. Ita cō-
cludebat Maria metaphysicas. optere ponē
verbū seu logos. i. sermonē vel rationē p̄us.
p̄ qđ verbū om̄ia facta sunt. z quod factū est
erat v̄biq; p̄cognitū ab hoc v̄bo. nō alia co-
gnitōe q̄s scīpo qui deus ē. quē nullus dubi-
tat esse vitā et primā vitā. alioq; iā nō eēt de-
us verbū suū vel hydee sue. Lui⁹ rei absurdit-
atē ipse etiā phoz p̄nceps Aristo. ferrenon
potuit/p̄ferēs cum Platone. Porro noluit
de⁹ vndens vniuersa/latere penit⁹ immensita-
tē lucis sue. dū eā fecit splendescere p̄ creatu-
ras. quas omnes in sapiētē sue luce cōstiu-
it. Omnia in sapiētē fecisti ait ps. Fuit igit
hō missus a deo q̄ spectator eēt oīm operū
dei. quiq; testimoniu; phiberet de lumine. nō
em̄ erat ille lux. sed vt testimoniu; phiberet d
lumine. Erat lux vera q̄ illuminat omnē ho-
minē veniente in hunc mundū. quia nullus
illuminatur ad cognitionē liquide z pure et
p̄spicue veritatis absq; p̄ma luce. sīm triplex
genus cause. efficiētis. exemplātis z finitīs
Quali dono. qua grā. qualis oro pōt eēt ma-
ior etiā phie testimonio. Erat p̄presa homi
missio a deo nomē iohēs. dū mūdi spectator
in statu innocētē p̄ditus ē. vt testimoniu; p̄
phiberet de lumine. Uldebat p̄mā luce p̄ spe-
culū z ī speculo creaturarū. nō ī obscuritate
enigmatis. Uldebat et ī imagine mētis sue.
z p̄cā lucidi⁹ multo q̄s p̄ vestigii vel speculū
creature. nōdūz tñ intuebaſ ī sua quidditate
nūdā luce. Sed heu homo cū in honore eēt
nō intelletit. p̄atus ē iūmētis insipientib;. et
silis factus est illis. Propterea tūc cuenit
vt lux vera ī mūdo eēt p̄ quā factus ē mun-
dus. Et mūdus iste microcosm⁹ cū non co-
gnouit. ad quē cognoscendū fact⁹ erat. **D**i-
scipulus. Nihil bactenus attulisti in bac-

Super Magnificat

xciii

¶ Et plato de marie fin plicā rōez. qd sit ab hominie vere philosophate negādū. si nō sit auctor a vera luce deo p tenebras pētōz. si non sit obscuratū insipīc̄s cor eius. nec dat in reprobū sensum. Si deniq̄s fuerit i eo gratia dei. ut merito Iohes appelle. At tuero si id qd sequit̄ ita possit ad modū plicēt̄. de sidero cognoscere. s. in ppria venit. et sui eum nō receperūt. quotquot aut̄ receperūt eū. dedit eis p̄tē filios dei fieri. his q̄ credunt in nomine eius. qui nō ex sanguinib⁹ neq̄ ex voluntate carnis. neq̄ ex voluntate viri. s. ex deo nati sunt. Et verbū caro factus est. ¶ Magister. Nō potest ad litterā expōsitionē tradi nisi de incarnatione verbi. p cuus fidē fūnt̄ homines filii dei. cui⁹ in sup̄ litteralis Iohānes p̄co fuit. vor et lucerna. Confiteb̄ hinc Augs. q̄ quid haberet mysterij. Et verbum caro factum est. nec quidē poterat suspicari. cuz de pcedentibus aliquid nō negarer intelligentiam concepisse ductu plicē. Erat nēpe Platonis instruct⁹ et Pythagore disciplinis. Et tamē sine pjudicio littere videam⁹. si verbuz dei possit dici in ppria venisse p infusionē lumenis virtutis sui sup̄ faciē mentis humane. immo p quandā et vtero mētis incorpōratiōs sui. Om̄is itaq̄ res quātūcūnḡ subtilis sit incorpōratiō nature. si compāt ad simplicitatē p̄melucis/corporea iudicat̄. materialis in sup̄. q̄ potētialis ē atq̄ mutabil. et nō pur⁹ actus. Dū ergo p̄ma lux influit et illabituri in portionē rōmis supiorē. quā dicimus apicēs mentis vel singularē virgineā. quidni dicimus dei verbū quodammodo incorpōratū v̄boiem sacram ppter deiformē pncipalis hūanep̄is vniōne. p quā (si Boecio credimus) sunt homines dī. Dei etem ppterēa genus sumus. i quo mouemur. viuim⁹ et sum⁹. Et habitat in nobis verbū suū vñigenitū et eter- R nā plenū grē et veritatis. ¶ Discipul⁹. Nō aduerterebā; talis plicē cōtemplationis applicationē que nō aberrat a fide. ¶ Magister. Fides plus eleuat arcē mentis ut verbū dei inhabiter p fidē i interiori hōle. ut hortat̄ apostolus. Considerās igit̄ hanc vñitūa habitationē Augs. dicit Mariā matrē dei cōcepīs se pmo felicius dēū p fidē. q̄ posterius p carnem. Non em̄ secūda sine p̄ma sibi salutem atrulisset conceptio. ¶ Discipul⁹. Utrum potuerit Maria sine fi de vel charitate fuisse mater dei corporalis? ¶ Magister. Si potētia ordinata species nō potuit. qm de facerō ordinavit. sed quin aliter ordinat̄.

se potuerit cū sit immēse potētie. nec implicē contradictionē ita fieri. q̄s hec a dei potētia ne gauerit. ¶ Discipulus. Sūt alie questōes absq̄ numero sup̄ incarnatiōis beate mystērio. vtpu si verbū fuisse incarnatiō hōle pmo nō peccāte. Si pōt rō tradi oīnicens Lur deus hō sit. Ita em̄ conari videt̄ Anselmus cū alijs nōnullis. Rursus cū opa trinitatis sint indiuisa ad extra / quō fieri potuit ut solus filius dicere incarnat⁹. cuz silib⁹ abundantissime tractat̄ p doctores. q̄s idcirco nō induco. ¶ Magister. O quāta credis pspicacitate mēs Marie p̄tēlabat om̄ia rālia cōfēres i corde suo. q̄lia meruit expiri q̄ dom⁹ pudici pectoris tēplū repēte fit dei. q̄ fas fuit p salutatiōe sibi dici. Salve mater pietatis et totius trinitatis nobile tricliniū. vbi in incarnatiō spāle maiestati pparas hospitiū. Tricliniū fuit p fidē charitate formata. sed pāle hospitiū p verā maternitatē / nedū carnis solius sed et mētis pparauit Intelligit̄ aut̄ spūialis maternitas in aīa vñigena faciente volūtate dei p̄pis. q̄ ip̄ frater. soror et m̄ē vñbi dei m̄ē vñgo filia. ¶ Hūciat hāc vñbi p̄cōrōz spūscētūs. q̄ vñbi vult spirat. q̄ inspiratio vel instinct⁹ interior tener ad aīaz vicez angeli. q̄ gabriel ē fortitudo dei. nā qd fortis qd ve potēt⁹ pōt nūciari. ¶ Leterū grā dei p Jōhem significata pcedit / viā pparas vēbo dei. q̄ Iohes p orationē pcept⁹ ē gabrieles silvñciante. Nihil em̄ habet hō fecunditatis in quauis portionē rationis / sit vir vel mulier / ut talis filius inde possit gigni. pcedat op̄ret. et pcedat Zacharias (dictus dñi satiricas) i templū. positur⁹ incensus / deuotio nis cui⁹ oratio et audiē. et cōcipit Elisabeth (que ē dñi memoria) filii cui nomē ē Iohānes. in q̄ grā dei. q̄s q̄ null⁹ i cognatiōe naturali vñce hoc noīe. ¶ Porro si seq̄ris allego Lriā. Zacharias sacerdotiū Elisabeth legem veterē significat. ex q̄by timore frigescētib⁹ nō potuit p̄cipi grā dei. Nihil em̄ ad pfectuz pdixit lex. quoisq̄ venit plenitudo t̄pis. q̄ sol iusticie debuit ori i sup̄ terrā hūane cōditionis p mysteriū incarnatiōis. Tūc pcessit in Jōhe lucifer / illū solē qui ex vtero patris aī lucifēr geni⁹ est in die virtutis sue i splēdorib⁹ sanctoz. ¶ Discipulus. Ergo nepūtandū est Mariā nihil de pñūciatiōne iohis cognati sui fuisse litteraliter contemplatam. ¶ Magister. Immo vñ nec vñnum iota dimissum est. nec vñus apet oīm q̄ Lucas scripsit q̄n maria rimaret̄. et meditando rumia-

Tractatus Undecimus

ret. Offeres ad innumerabilia quod nos latet. neque scriptis madari potuerunt. Itaque si Johannes fuit tam solenitatem uiciat? si per ordinem suum nature cursus impetrat? si sanctificat? in verbo. si gaudiu[m] et exultatione cum admiratio[n]e parerentibus attulit. si procedit tempore in spiritu et virtute helye. si sobrie educat? et vestit? in exemplarum p[re]mio perceptu ipsalis felicitatis et amore eterne. Si talia nobis innotuerunt. Luca ex ore Marie nobis referente. nemo dubitauerit quoniam ad seip[s]as pluma talium retulerit reuoluens oculos ad proprios parentes. quiter angelica nunciatio fuit ipsis ortus? cuius vite serie. in ordine reuelata? ut non minus de gratiis ab utero sibi largi collatis Maria surgere ad gratiarum actiones. quod percursoris huius iocundo sanctoq[ue] naturalicio nunciatu[m]. repetens crebrius cum exultatione spiritus caritatem suum. Magnificat anima mea dominum.

Finit prima partitio.

Sequitur secunda

partitio de vita solitaria Iohannis quasi super rubricas cedam. de nunciacione sua et habitatore in deserto. Sunt in hac partitione tres particulae. iuxta triplicem modum manifestandi vitam solitariam. Et cõtinet notulas nonaginta. ¶ Discipulus.

¶ Si multa fuerint ipsi Marie contemplanda circa Iohannis nunciaciones in templo. Si circa visitationem et salutationem Elysabeth. Si circa nativitatem circumscriptio[n]em pueri. quib[us] interfuisse Maria credit. simul et audiuisse canticum illud Zacharie Benedictus deus israel. cui mysteriis hic inclusus. Nihilominus ad prius utere contemplationis oculos desidero. ad solitudinem iohannis de quo Lucas sic intulit. Puer autem crescebat et fortabatur spiritu. et erat in deserto usque ad diem ostensionis sue ad israel. ¶ Magister. Fiat ut vis. et incipio quod vis. ¶ Discipulus. Cum hoc sit naturaliter animal sociale. gregaleri ciuilem propriam Platonis quod sua dicit. homines hominum causas esse. Ecclesiastes insuper maledicit solitario di. Ue soli. Non eritis iste vivendi in desertis culpabilis est habendus. namque ueniens seris indomabilibus. aut hominibus melancholicis. Solitudinem enim querere Christo. posuit in hominibus signum melancholie. Fuit igitur puer Johannes melancholicus aut squalidus. ¶ Magister. Addere debebas uina distinctionis parte a pho positam. Solitarius inquit vel deus est vel bestia. Fuit autem puer Johannes deus per participationem dimitatis. non per naturam.

Etenim manus domini erat cum illo. Fuit repletus spiritu sancto ex utero matris sue. Neque complexis melancolicus. cum per miraculum fuit dominus operante formatus. cuius perfecta sunt opera. Legem quod dicit. Puer autem crescebat et fortabatur spiritu. Post subdil. Et erat in deserto. Quare et quousque? Numiru usque in die ostensionis sue ad israel. quatinus interea loqueretur dominus ad cor eius in solitudine. reuelans et indicans que erant ipse facturus ad israel et docturus. Similiter non leviter saltum maculare vitam famine possit. De dicabat euangelicus virum in suo celibatu virginem. imitabatur vita helye per quem erat ipse figuratus. Complebat prenuntiata de se prophetiam Esiae. Ego vox clamantis in deserto. Predicabat primus exemplo sanctorum spiritum regni celorum per contemptum terrenorum. quatinus autoritatis pondus adderet verbis suis operatio. atque talis merito iudicaret qui saltare nollet cupidinem mundanorum. ne duos alios predicaret penitentiem. ipse per deliciarum insecuritatem reprobus inueniret. ¶ Discipulus.

Collegisti summarum causas solitudinis in Johanne. De ceteris vero solitariis quid iudicas. Non enim similibus tueris et valent causis. ¶ Magister. Operi tuo dicit Ambro. in tentio nomen imposuit. Et dominus Si oculi tuus fuerit similes. non habebis aliquam partem tenebrarum. totum corpus tuum lucidum erit. et si cut lucerna fulgoris illuminabit te. Primus enim igitur aspicere quod sit et qualis intentio solitudine in queritur. ¶ Monet aliisque seritas in corporis opplerionis naturalis vel aequalis. non patiens circumstans. uersari. cuius oculi contra oculos et omnes habent. sicut de Ismaele loquitur scriptura. Hac eam solitudinis in caro monstrum ab hercule necato. hanc in leonibus. hanc in auibus nocturnis accipimusque. Monet aliquos cupiditas in plene voluptatis seu propriei voluntatis. quorum felicitas estimatur impunita negligencia. peccare. si. volunt. neque verecundia hominum neque pena pati. Querit enim latibula fede voluptatis implorando. quod et fere demonstrat. et auicula quedam ostendit. nisi fortassis aliquos ita bestiales inuenies. quos proprie nequit publicatio delectat. predicantes ut zodoma peccatum suum. et cum malefici ent gloriantes. ¶ Monet alios animi quedam delectio seu pusillanimitas / causata per frenesim aut melancholiu[m] multis modis quales numerant medici. quos nihilominus fatentur innumerabiles repiri. Taliter demeritum tradunt expositores Danielis ipsum. Habuchodonosor. cuius uita habitatione cum seris. Et de-

moniacus iste p legionez oppressus. q̄ habi
tabat in sepulcris. Pueros insup alq̄s imo
iunenes et senes hac timoris formidie agira
ri sic ostentit ut nec videre alios vellēt. nec se
separerent facialit intueri. Quoz tandem ali
qui p deserta vagates nusq̄ sparuerūt Alij
laq̄o vel p̄cipitio vel aliter sibi morte intule
rūt. Laudabilē certe verecūdia (matie pueri
lior i mulierib⁹) q̄ saluā rē facit mal⁹ obstantis
conarib⁹. Sed ne qd nimis ne leſa tandem ve
recūdia frons accipiat meretricis. atq; veri
fice ille subuersinus iuuenū versus. Engeli
cus iuuenis semib⁹ satanizat i annisq; Wo
uet alios inanis iactatia. Alios spes quest⁹
r̄berioris. Alios oculū iners. Alios fantasti
ca libertas. Alios quidā feruor nouit⁹. nō
sim sciam. volens sibi met esse dux. prior et ab
bas. Alios ignorantia difficultatis heremī
tice vite seducit estimantes solitaris deesse
nihil pter orare deū. dū vbi segregatos se fa
ciunt ab alijs iuueniūt semetipsoz cū passū
omib⁹ durissimis. luxurie. gule. desidie. et ac
cidie supra modū. vt interim diabolis astu
tis de visitationib⁹ hoim curiosis ad insol
ita de victualiū postremo vestiūq; carētia
taceamus. Tandem penitet eos sūmet. et ḡ
rouagi fiunt cum Layn. solū de heremīta
vita barba et appellationē retinētes. quibus
solitudo non abstulit vicia. sed aliuit. autit et
multiplicavit. qualib⁹ vicos et plateas vide
mus impleri. Teterimū h̄ gen⁹ monachoz
ait Hiero. b̄tissim⁹ et b̄ndic⁹. Imo monstra
sunt hoim extra termios bone politie depel
lēda. Discipulus. Et q̄s ad solitudinem
bis attēris putabili idone⁹. Confirmas em⁹
q̄d opposui. Ue soli. Magister Uide ne
malicia plurimo: nū paucis obsistat bonis et
electissimis pr̄sulq; diuinis cultorib⁹ solitu
dinis/ quales in p̄mendationem fidei vocat
apl̄s. In solitudinib⁹ errātes. i mōtibus et
spelūcis. in melotis et i pellib⁹ caprinis. qua
les Paul⁹ et Anthoni⁹. Arseni⁹. Elgathon.
Hilarion. cū silib⁹ innumeris. q̄ naturā su
p̄grediētes. onderūt i seipis q̄ regnū celoz
vimi pati. et violēti rapiūt illud. Quid deni
q̄ de Johenfo: qd d p uero b̄ndicto: qd de
silib⁹ factū sit ipē legi: q̄ Discipul⁹. Spūs
vbi vult spirat. neq; mirabilia trahēda sunt
ad imitationē. s; reuerēter admirāda. Ma
gister Recre sentis. Nō agit itaq; felicit̄ vi
ta solitaria sine quodā afflatu spūsc̄ti. q̄nq;
parēter reuelatis. q̄nq; secretius inspirantis
ducētis et agentis. Dicīt em⁹ de xp̄o / q̄ spūs

impulit eū i desertū. Dicīt q̄ et ducēt sit. Di
cīt q̄ et agebat i desertū. Et hic de puerō Jo
hāne p̄mittit. q̄ fortabaf spū. Qui aut pri
uara lege ducunt / publicis et generalib⁹ nō
subsunt institutis. Discipulus. Qua rō
ne cognoscet q̄ a spūsc̄to q̄s duciē i desertuz
solitariā ducurus virā. cu; tot seductionis
causas narraueris: et vniuersali⁹ expeto d so
litariis omib⁹ q̄s d; et ē su⁹ finis: q̄s sue ocu
lus intētionis: Magister Tres modos
solitudinis insinuasse videſ mihi ps. compa
rans se tripliciter. Silis inq̄t fac⁹ su⁹ pelli
cano solitudinis. et factus sum sicut nyctico
rat i domicilio. Vigilauſ et factus su⁹ sicut
passer solitarius in recto. Prima figurat soli
tudinē deserti. secunda clauſtri. tercia recti si
ne tēpli / qd signat rectū amplū. Considera
tur insup triplex in generali finis querēde so
litudinis. vn⁹ peccādi vitatio. ali⁹ p̄tōz pu
nicio. terci⁹ ad deū primatio. H̄z tñ i singu
lis spūsc̄tū p̄prios fines. q̄ postmodū con
stat ex euētu. sed interim loqm̄r de hūano
psilio. Ampli⁹ q̄ sit et q̄lis solitudo deserti.
p̄ger i heremicolis / iurta narratōes et vitas
patruz. q̄ p̄terea sunt. et q̄ nūc ad hāc solitudi
nē idonei tradiderunt. De solitudine vero
clauſtri vel cenobiorū. habet noticia p̄regu
las ipsoz. q̄ aueniūt oēs essentialiter i tripli
ci rōto. obedientie. paupratis. continentie.
Porro de solitudine tercia quā imaginā
mūr simile passeri. q̄ solitarius ē in recto. nō
ita cognitōes iuuenim⁹ traditā. Participat
aut cu vtraq; priori solitudine. differens tñ
ab vtraq;. Solitudo clauſtri collocat in
ciuitatib⁹ sicut habet nycticorat domiciliuz
in eisdem. Sic se habet solitudo passerū in
recto. Non em⁹ refugit ciuitates. sicut pelli
can⁹ i deserto lōge fit ab eis. et heremī culto
res s̄lī lōgefiūt. Leterū solitari⁹ sicut pas
ser solitarius in recto. nulla lege vinendi sub
voto astringit. imitās in h̄ voluntarios here
mīras. Nihilominus locū villarū vel ciuita
tū nō relinquit / dispares in hoc heremī.
Legimus q̄ Anna p̄p̄herīzans de puerō
iesu / nō recedebat de templo / ieiunij et orō
nib⁹ vacās. Legim⁹ de sc̄tā Judith. q̄ se
cerat in supiorib⁹ domus sue sibi cubiculuz.
vbi cu; puellis suis sola morabaf. Mara iu
nior molestata / prexit orare ad supius cubi
culū domus sue. Helye et Helizeo fuerūt
in ciuitatib⁹ assigeta i supiorib⁹ dom⁹ cenacu
la. Pet⁹ oratur⁹ ascēdit i supiora dom⁹. ita
p̄mlta colligit sc̄tōs viros loca sibi q̄sisse ser

Tractatus Undecimus

Drecta et alia. **Discipulus.** Edissere quod potest laudabilis homini tercia solitudo. qui sit eus domo et sine domo. Residet itaque solitarius in tecto. quae solitudinem non sicut ipse Christus loquens de tribulacione futura. mones eum quod in tecto est ut non descendat tollere quod in domo sunt. Habent enim dominum regionis illius tecta plana. apta deambulationi. secretaque queruntur. tandem paucimenta de lapidibus planis cum cemeterio structa. **Magister.** Propositum solitarii taliter est. ut in mundo quasi non vixit. Non enim fidei in viribus propriis aut corporis aut animi posse pati solitudinem vel deserti vel claustrorum facit sed quod potest accipit solitudinem tecti. non semper ad litteram. sed per similitudinem. Sicut enim manens in tecto non respicit que sunt in domo. sic nec ille solitarius ea curare vult que sunt in mundo. Vixit sibi ipsi et deo. curam suam totam et cogitat suum et suam solitudinem praedit in deum. Finis suis est triplex practus. Primum irritare facilius peccata futura. dum non tangit pericula cure temporalis ne inquinetur ab ea. Secundus cogitare omnes actus suos in amaritudine aie sue. Tercius primare deo. vices enim iniuriae et contradictione in civitate. et dolos et usurpas et blasphemias in medio eius elongat seno corpore sed mente. manes in solitudine qualiter sibi fecerat Hester in medio palacio. vocas te solitaria. et cuius propter deum non esset auctor aliis. **Discipulus.** Contraria videatur esse sibi metus hec solitudo. videt enim et audit malam que sunt in civitatibus. nihilominus (ut dicit) fugit ea. Si fugit. qualiter illa videt et audit. **Magister.** Doceat te propheta regis quod dicit. Qui in queritur mala in his locuri sunt variantes. et dolos tota die meditabantur. Ego autem tandem surdus non audiens et sicut mutus non apiens et ceterum. Non dicit surdus et mutus. sed tandem surdus et mutus. **Discipulus.** Si zelus dei haberet quo pacto non obuiat iniquitatibus. quomodo saltet vocem non reclamat. non arguit. non predicit. non inculpat. **Magister.** Habet utique zelum. sed finis scientiarum quod docet eum conuersari in medio nationis praeue. que non sapit aut inquirit quod oportet. Neque frustra nititur. sed genes intus tolerat. que nec potest nec debet arguere. Rendet crebro curiositatem zeli sui. Quid ad te? Non est tuum nosse talia vel talia non arguere. Non enim contra iustum flumus. Curas illa deo linque et tuam age. **Discipulus.** Omnes hoc modo si dicere facereque statuerent. quis prequeretur ricos. quis bonorum pfectum pacis concilia-

tor intenderet. **Sancta rusticitas** (agt Hieronymus) sibi soli pdest. immo dum non opitulat alios obest. dum non est per primo. contrariatur ei. Fauta dum nauem deserit. nonne submergitur. Damnationem proinde pigri serui. nonne pratentio recondito talis mercet et meruit? **Magister.** Cur metueret qui nihil erogandus suscepit ex officio. cui nihil et articulo necessitatis incumbit agendum. Tradit ad usurpas talentum omnem quod accepit dum utique illo qualiter et quousque se letet et voluntas erogatis extedetur. Si non abutitur donis sibi rusticis quod et qualiter non oportet. profecto non reminet talentum. non est contrarius Christus. Non deserit nauem qui custodiā eius non accepit. Altero videatur qui suis humeris officia publica vel imposuerunt vel imposita suscepserunt. quemadmodum redident ratione vel subditis. Quid ad istum de non suis que foris sunt. quod iuris sunt alieni. **Discipulus.** Non emendavit dominus rusticis de primo suo. Nonne iussio legis est. Diliges proximum tuum sicut teipsum. **Magister.** Namque datum iussumque faciemur curare proximorum et diligere. sed non plus quam scipim. non plus quam deum. Deus certis amorē dei et primi terminis limitauit. de quibus non est hic dicendum per singula. quod debes alibi noticiā compasse. si de solatione theologie. **Discipulus.** Didicis quod fieri iuste debet quod iustum est. Quod nihil prodest hominisi in universum mundum luceretur. anime vero sue detrimentum patiet. Quod predicare et arguere nemo solemnitatem debet nisi missus. Quod fraternalis correctio non per semper obligat. Quod sepe fit eadem correctio temerarie. dum neque fructus cernit. neque modus custodit. nec seipsum persona aut locum obseruat. Hoc apparent difficile quod manus inter alios non incurrit casus plenos. in quibus optebit ipsum non solum sibi vacare. sed primis intendere. Alioquin vel inutilis. vel incivilis. vel arrogans fortassis. aut fantastice poterit multo rū iudicio reputari. Susurrabit mutuo dum viderint aliquem litteratus. qui fundit ingenium sue meditationis ad pedes vel caput iesum. et quid proditio hec? Cur non erogat punctionem in pauperes idioras et egenos? Talia sibi soli meditatur et ruminatur. cur regimus curas non quod? Cur non suscipit oblatam? quod pacto prius habitum derelinquit? **Magister.** Nihil affers incognitum. sed ad alta vadenti cōtemnēdus est ipse tempus. nec populari rumore. sed conscientie veritate vira ducenda est. maritime querenti deo vivere. querenti cum propheta dicere

Super Magnificat

xciii

Nisi autem adherere deo bonum est et ponere in deo deo spez meam. Dis gloria ei. Lui eius vestigia aie deuote. filie regis et spose ab intus est. cui p[ro]miso est ut ab hoib[us] vel ab humano die iudicet. sed nec se iudicat o[ste]n[do] iudiciu[m] suu[um] non super eum qui dominus est. cui soli intendere. quem querere. in quem spare. quem diligere constituit. Qui vult inter vos sapientiam (monet apl[audit]) stultus fiat ut sit sapientia Christi. desipiat mundo ut placeat Christo. Nam quod volunt homib[us] scilicet placere. quod ciuiles ab eis. quod beniuoli. quod sociales. quod (vereor[um] verbū ponamus) boni socij blandi enti lingua vocari desiderat. videant ne dei. immo sui constituantur inimici. pdunt nempe tēpus comedendo. iocundando. detrahendo. narrando fabulatōes. sed nō ut lex tua domine. deteriora nō addimus quod ferre coguntur. Discipulus. Quotidianus nobis homin[us] quietus est quod dicis ostendit. Magister. Crede mihi posse vacare sibi nō est paruum neque negligendum calamitatem. nō est infodiendum terre. quod nō est terrenis occupatoib[us] obviandum. h[ab]et hoc p[er] q[ui]libet sensu unum quos accepit talenta totidē singulis nō pariter viri. Si totus se ad videndum salubria totus ad questionē cordis quietit. reddit exculata manus vel pes. vel lingua. si tunc nō operatur hoc. aut ambulet aut loquatur. Ecce uero si robusta fuerit manus et oculus lippus. ut videre vix possit. mittat manū ad fortia. hoc est viri solitarii tactuui. Determinat Ansto. ph[ys]ica ratione virtus et templatina simpliciter optimū esse h[ab]ens bonū. Lōsonatus theologianus chorus. Determinat hoc Aug[ustinus]. quod oculi veritatis inquirende preferendū est negotio charitatis si nullus imponat. nec sic tū funditus oculū deserendū nrā sustinēri. Ja[son] vo[lt]us quod ad h[ab]ac sit idonea vita solitaria. Non iuuenis morib[us] quod ad operationē mītēdus est ne rater. Multa em̄ mala docuit ociositas. Videlicet hoc quod philocapto mederi pollicēs ait. Loca sola nocēt. loca sola cauetō. Tal[es] non cū deo. sed cū desiderio rabioso perinde loquuntur. Occidunt desideria pigrū p[ro]sertim sine literis. cuius oculū p[ro]p[ter]a ē (Seneca teste) et viu[er]e hoib[us] sepulta. Et Oracius. Si nō intendas studijs et rebus honestis. inuidia vel amo retor[um]b[us]. Letez neque vacare ocio constitutus sub alteri p[ro]p[ter]ate. Quo iubē refachoc/faciendū est. Uade illac/istac eundū ē. Obscē resubditis. istos dirige et rege. parendū est. Amplius si p[ro]p[ter]o te voto constrinxeris ad actionis negotiū. tā tibi vacatōis oculū sustulit. Si deniq[ue] necessitas p[ro]culationis pro-

ximoz corporal[is] aut spiritual[is] iminet. cui tu potes nō ali[us] p[ro]nūc[er]e probabilit[er] op[er]itulari. let necessitat[er] immo charitatis a vacante se separat. Lex postremo diuine iussionis inspirata et p[ro]urget sese seq[ue]ntia. quale hic spū dei ducūt infallibilis recognoscunt. Discipulus. Hacten multa q[ui]siūm de vita solitaria sub quadā fluctuatōe sniazz et ordinis. cupio naturā ipsius ph[ys]ica simul et theologica rōne scrutari. Descriptionē quoq[ue] suā in primis volo fundamentaliter notam esse.

Sequitur secunda

pars demonstrativa post primā inquisitiōnā de solitudine.

Magister

Ita solitaria est vita intellectu

alis nature seu rationalis. que

agit segregatum a multis. et p[er]

pter deum. Discipulus. Cur

ad vitam solitariu[m] nature intelleg

ctualis solitariā vitam strīngis. cum sit auti

bus et bestiis aliquibus sua solitudo vivēdi.

Magister. Ut in sub compendio vita tolle

re omnē que beate vite princeps ēē neq[ue].

Discipulus. Numquid satis erat ut de intelleg

ctuali natura sermo fieret additōne nō facta

de rationali dicens intellectuale dimitte

do. Magister. Postulat hoc fieri proprietas vocabulorū. Cum enī rationale sit differ

entia constitutiva hominis nec solitus homi

nus est Porphyriū platonicum/ponentē de

mones et angelos esse animalia rationalia. quod

deos vocat. et compositos ex anima et corpe. tra

dit p[er] immortaliitate differentes ab hoīe Diffi

nictio nostra debuit hoc notare. Quāuis ali

quod rationalis dicas natura quelibet. que po

test utrū rōde. et que libertas habet arbitriū po

tens in opposita. Est enī liberū arbitriū fa

cultas rōnis et voluntatis quod liberū de ratione

iudicium. iuxta quēloquēdi modū dico dicere

tur nedū intellectualis nature sed rōnal[er] licet

Boecius appropriet intelligentia purā soli

deo. aut verius soli generi diuino. quāuis usus

ph[ys]icorum tribuit angelis intelligentia. quos iō

vocant intelligentias. et ab homib[us] nō pe

nitus abstulerūt. ponentes agentem intelle

ctus. Discipulus. Tis igit ponere in deo

vitam solitariā vel socialem. Magister. Au

dies postmodū. si primitus expoluero de p[er]

te diffinitionis addita cui dicitur. vita nature

intellectualis aut rationalis. que agitur se

gregatum a multis et p[er]pter deum. Damus p[er]

hoc intelligi causas formalem seu differēt.

Tractatus Undecimus

am a vita sociali. Cām insup finalē vite solitaria nō cuīscunq;. sed laudabilis assignamus ppter dēu; qui dēus gratia sui ē sive ppter seipm/tanq; liber & nobilis in supremo ¶ Leterū.natura quelibet (pserum rōnalis) quedā in se dicit vita pma si nihil etiā actu aliter ratiocinaret vel intelligeret actu perfe cto. neq; silr veller. cui vite nō attribuit pro prie solitariū vel sociale. sed vite q; dicit vita scđa proueniens/profluens aut emanās ab hac vita pma. Hec aut dicit opatio vitalis/ elicita seu pducta a re q est vita pma vt anā rōnalis. vel hz vitā pma vt hō. Sic intelli ḡ diffinitio ph̄ de aia q est actus primus corporis phisici organici vitā habētis in potē tia. supple ad vitā secundā que ē vitalis ope ria. Sic intellerit idē ph̄s q posuit felicita tē homis nō in habitu solo cū stoicis. nec in sola substātia vel natura a ponētib; fata. sed in optimā operatione respectu optimi obiecti p optimā potentia/optimo habitu robora tā. Sic dicebat xp̄s. Hec ē vita eterna vt co gnoscāt te solum verū dēu; & quē misisti ihm xp̄m. Loquunt ad ip̄m p̄formiter theologi ponētēs vitā eternā i eterna dei visione que fruitionē p̄plicat/delectatēm q; supmā in cludit. ¶ Postremo sumptā dicim⁹ et his di stinctōes phisicā pariter & theologicā d mul tiplici vita Quedā ē aciuia. qdā p̄teplatiua. quedā mixta. Rursus qdā ē bona ciuil & mo ralis. quedā mala multū modis ob pessimas opatōes fm̄ prauos fines. sicut ad supbiā & honores vanos. sicut ad dūritias & opes in iustas. sicut ad voluptates & luxurias sordidos. Et hec iuxta tria q sunt i mundo. q triplicez sibi vēdicat sapiam. terrenā. aiale. diabolicā. ¶ Implus vō diuidit vita talis q est opatio naturerōnalis vel intellectualis / vitā socia lē. & in vitā solitariā. deq; p̄ns sermo querit. Utta solitaria agit nō i multitudine/aut sal tē nō cum multitudine/sed sepatim a turba. maxime fm̄ q accipit vulg⁹. duz sepatio seu segregatio sit i locis solis/ut erat Iohes pu er i desertis. ¶ Addit ad extremū. q segregatio sit ppter dēu. ad excludendū prauā quā libet solitudinē. qualē epicureorū voluptū assertores. & stoicorū secta laudabāt. ad q lem p̄terea bestialitas morum. vel corruptio p̄plexionis impellit. ¶ Discipulus. Eluci datā sufficiēter existimo diffinitionē vite soli tarie. sed an queniat deo et angelis scire desi dero. ¶ Magister. Si viuūt intellectualē p̄vnt eos viuere nulli dubitare fas ē. viuāt

optet aliq vita solitaria aut sociali. Et quidē de angelis & homib; saluatis. p̄suasum fatis habem⁹ q viuūt socialiter atq; ciuitatē. Silio sa dicta sunt de te ciuitas dēi. loqui⁹ pphera de ciuitate celesti. ¶ Conclūdes. Sicut literātū oīm est i te habitatio. Et i prosa. q felix ista ciuitas i qua iungis solēnitās. et q̄ iocunda curia que cure p̄suis est nescia. ¶ Consonat dī sto. verbū. q extra celū sunt aīalia optimā vi ta ducētia. sed si noīat aīalia largo mō intel ligētias vel angelos. Si dicat insup eas ex tra celū formaliter. qz celuz nō formāt nec tē pore mēsurant. ¶ Attuero de vita diuina nō ita p̄spicuū est si socialis fuerit estimāda Ob stat ph̄s metaphysicādo. ponens dēu p̄mū & supremū monarchā extra ordinē totius vni uersi/tanq; solū singulare & vnicuz principā tem. cui nullus sociat. nō pl̄ forte qz si p̄ im possibile fm̄ ip̄m. sed p̄ possibile & verū expo sitiōe fidei. deus fuisset ab eterno sine creatu ra. Hec est altissima de dei p̄mitate sūia ph̄i zonās theologie p̄ oīa immēritatē et immu tabilitatē p̄mi entis magnificās & attollens ¶ Discipulus. Nōne latuit p̄m trinitas p̄ sonaz diuinarū in vnitate substātis. quaz si cognouisset. vtrū dicissem dēu solitariū vel solitariā in se gerere viā. aut aperi qd theologi ca fides ex dictis inferret. ¶ Magister. Fal lit aut p̄turbat nōnullos habētes de diuini tate sermonē/duz nitunt phisicas coaptare p̄sideratōes et creaturis sumptas/ ad illaz q̄ deo quenāt. q plus i infinitū discoueniunt creaturarū p̄prietatib; q̄ assimilent eis. Ex ampli grā. Ponimus fide doctri/ generatōes naturale filij dēi de p̄ie deo. q̄rūt si generatō talis sit vniuoca vel equooca. Quodcumq; di caf/instantie plures occurrēt. Expeditor via tenet. que nec vniuoca dicit generatōes nec equooca. Est em̄ plus qz vniuoca/ q̄ generās cōicat generato eandē quā habet naturam. needū specificā p̄vnt i creaturis. s; p̄suis ipsam vna. nec specie nec numero distinctas. Rursus nō est penitus equooca generatio et ista radice. qz quis habeat aliq; sile in hoc q̄ act⁹ geniti/est aliq; specie ab actu generantis. q̄ filiationē nō quenāt paternitati. Sed horū cuz silib⁹ declaratio theologis remittat. Ad renostrā venētes dicam⁹. q̄ vita dēi ī se/nec solitaria nec socialis taliter existimāda est. q̄ liter rōnali⁹ quenāt creaturā. Itaq; si singula rē diuine nature species vniatē. nil min⁹ sociale vel gregale. nil plus solitariū & segregatū & solū regies. Si vō p̄uerteris oculos

Super Magnificat

XCHI

fide purgatos ad cōicationes diuine cētie/
que nō in vno absoluto supposito s̄istit s̄; flu
it (vt ita loquamur) pullular aut germinat a
patre fm Diony. habēs tria supposita rela/
tive distincta. et hoc ex immēlitate bonitatis
sue. nihil minus solū aut solitariuz iudica/
bis. Sic loquīt̄ venerabilis Richardus. sic
aliū theologi volētes deducere phīca ratōne
trinitatē diuinis ex immēla bonitate q̄ ipsi
us diffusua ē. nedū punctualiter vt i creatu/
ris sed immēle. Tū rōne iocūditatis. qz nul
lus rei sine socio iocūda ē possesso. Tū rōe
felicitatis. et ex talibus indicijs ex quibz so/
cietas ponatur in diuinis sic et trinitas. Est
tamen hec societas/ distans nimis a societa
te creaturez q̄ quantulibet associate vivant
nō efficiunt/ nec sunt vnu p̄ cētiā. q̄uis bñ
dicant̄ cor vnu t anima vna. vnu sp̄us per
gratiā et concordiā voluntatuz. ¶ Colligas
ex p̄missis licebit corollariū pulcerimū d̄ri
ta qualibet creature rationalis. vtēdo dein/
ceps rationali. put extēndit ad intellectuale.
si hoc in angel. si in homine. p̄ breuitate ser/
monis. ¶ Discipulus. Esto cupidus audi
resi quid afferas noui. ¶ Magister. Eludi
et vide q̄ omnis vita creature rationalis tā
to pfectioz est/ quanto magis p̄cipauerit d̄
viraz diuina vita. sociali. s. t solitaria. ¶ Di
scipulus. Quomodo ficit istud/ cū sociale et
solitariū contrarias habēt ratioes? Magi
ster. Animæ sunt rationes cōtrarie si respe/
ctus ad varia fiet. Alioquin vna dei vita/
nō ēt pariter socialis et solitaria. cuius op/
positu monstranimus. quā insequi vitā/ to/
ta laus. tota gloria. tota pfectō iure putatur
rationalis creature. ¶ Discipulus. Quid cō
dudere rursus possis coniūcio. sed apti⁹ edis
sere. ¶ Magister. Post christū vita beatissime
Marie fuit excellētissime socialis et so/
litaria dū viueret. et nunc societate cherubin
et seraphin omnēq̄ angelicā vitaz exuperat
gloriosa. Cōiungit vna sola. pfecta. pulcra.
columba. amica. sponsa. soror t mater. vni/
co spōso suo z filio. dicens et snia. Dilectus
meus mibi et ego illi. Inuenit eum quasi fo/
ris sup omnē creaturā in eternitatis solitu/
dine in desertis seculoruz. quē de oscula to/
to cordis t oris affectu dicens. Et iā mene
mo despiciet. Ecce solitariā. ¶ Discipulus.

Porro de Johanne quid diceres/ qui de/
tot solitariis i vita p̄senti tā viris q̄ feminis
Maria magdalene. Maria egyptiaca t sin/
derice. quid p̄terea de retinētibus vitā socia

lez. Quid de mutua collatione duplicitis hu/
ius vite. social' t solitariae? ¶ Magister. Di
xi iā si retines. nec grauat repetere/ q̄ omnis
vita creature rationalis sit i via. sit in patria
sit socialis. sit solitaria. pfectioz est tanto/ qn
to magis particeps ē diuine vite. quā supre/
me solitariā deduximus t socialē suo modo
¶ Discipulus. Qua ratione sit hec p̄cipa/
tio? ¶ Magister. Nempe p̄ vnitatē gracie/
que reddit deiformē cētiā creature rationa/
lis in se. t cū deo vna facit. sic t in multiplicitate
potentiarū/ associatio virtutū theologi/
carum t moralium/ cū donis et beatitudinibz
t fructibus t operationibus inde sequētibus
t pulcerimā intus societatez oſtituentibz in
viatoribus. sed pulcruis t pportionabiliter
excellētius in beatis. Longa ēt sed facil' ad
aptatio ad ppria simul et appropriata diuine
vnitatis t trinitatis psonaz respectu vnitati/
s cētie rōnalis cū trinitate potētiaz ima/
ginis/ necnō cū viribz sibi insitis p naturaz
(vt ita fas sit dicere) supnatūrale. Uer⁹ ē di/
stinctio de natura naturata quā indidit creaturis. ¶ Di/
scipulus. Consentio que loqueris de vita
bonorū. sed reproborū vitā qualē dicis. soli/
tariā an socialē? ¶ Magister. Ego vero ne
q̄ solitariam neq̄ socialē appellabo. vt pote
que vita nō est. sed mors horrida/ monstru
horrendū peccator ingēs est. q̄ secū dissidet.
qui puenit nulli. qui dissipat t soluif curis t
sceleribus. facinoribus t flagitijs incessane.
sinemodo. sine ordine. sine pondere. mēlura
ut subsistens. se odit in se. in se scit. mal⁹ om/
nibus. pessimus sibi. et eo infelicius quo de/
terioribz peccatis fuerit obnotius a p̄mo
peccatore vñq̄ ad vltimū. ¶ Discipul⁹. Ter
ribile ē quod loqueris. solitariā habēt vitaz
quos opera comitan̄ et rodunt. neq̄ socia/
les appellādi sunt. qui nec sibimet federātur
agitati p̄cipites. vbi nullus ordo/ sed sempit
ernus horror inhabitat. ¶ Magister. Et v
ero vulgus indoctū veritates istas ex abdi/
tis philosophie t theologie penetralibz eru/
tas forte nō capiet. forte tāta mala que tole/
rat paces appellabit. si ad tempus gaudeat
de impunitate nequirie. si abūdat diuinit̄s. si
voluptatibus effluat. maxime si sibi fuerint
filii sicut nouelle plātationes a iūnētute sua.
si filie p̄posite t circūnatae ut similitudo tē/
pli. si promptuaria eoz plena. si oues fetu/
se. si boues crasse. si neq̄ ruina. neq̄ trāitus
neq̄ clamor in plateis corū. Si blādos de/
Cc

Tractatus Undecimus

nig senserint amicos dicentes. Beatus populus cui hec sunt. Sed heu popule meus (coquerit prophetam dicens) qui beatum te dicunt ipsi te decipiunt. Ratio. quod solus beatus populus cuius dominus deus eius. qui solus ei de solatione potens adiutor. i associado fidelis comitor. Discipulus. Expedit ergo loqui familiarius de vita solitaria et formit ad acceptance vulgari. tunc enim eo fiet utileius quod communior sermo multis. Magister. Recte censes. Sapientibus enim et insipientibus debitores sumus. Fiet autem lucidius si per distinctiones et diffinitiones habeat resolutio. consequenter ad primam vitam solitarie diffinitionem generali que deo simul conuenit. angelis et hominibus suo modo. Loquimur preterea de viatoribus solis hominibus quos docere moneresque fac possumus. Et quam solitarii distinguuntur contra sociale non solum formaliter ratione. prius est videre quot modis aliquid dicat sociale. non qualiterque sed in vita humana seu morali. Aproinde quot in genere vel specie/talis vita socialis modos inuenies. Discipulus. Propter duas primo societates ponit. economicam et politicas. Politica vero multiplex est. Una ciuitatis pfecte. Altera patrie magneseu pvincie. Deinde politias bonas distinguunt. i regnum. aristotracia et thymotrichia. Politia vero sacerdotum (que dudum druides in gallia vocabant) determinat partem esse politie cuiuslibet pfectesicut et milites et populum. Magister. Sufficit ista notasse ad inueniendum distinctionem vite solitarie multiplicem. ne nos decipiatur ambiguitas in nomine. Porro ne progressus eat in immensis coartabitur sub tetrade seu quaternario. Et dicemus quod vita solitaria. primo celibalis. secundo monachal. tertio heremicalis. quarto sapientialis. Vtita celibalis est vita creature rationis/abdicata a se societate conjugalem propter deum vel liberius ei seruat in continentia corporali aliisque ratione economica societas. Vtita monachalis ultra celibale abdicat a se appropriationem reper sonalium et propriam voluntatem propter deum in penitentia salutari/altera quod politica ciuitatis. Utita heremicalis ultra monachale abdicat a se societatem humanam solum loca et tempore propter deum. i abstinentia singulari altera quod monachal vel ciuilis societas. Utita solitaria sapientialis repitur in quilibet seu sub quilibet genere vite solitariae tripliciter scripta. Et est vita abdicata a se quatuor fert humana mortalitas/que quod obstat per sapientie contemplationem. Magister. Finis quod generalis est de iure vel facto ciuiliter homines viri deo per gram et virtutes. iste est homo contemplatio spiritualis et proximus. nec alius omnino sibi constituit. Hoc vult beneficiorum curis intendere. non regimini etiam spirituali populo rum. et sacerdotes. plati. non vult officium claustrale (si fas habeat) sequi. non vult in austernitate heremicali ipsum concludere. sed tempore viti cibo et somno et obsequio tolerabiliter vni per pauco. vult sufficientiam habere liberos. ad-

Super Magnificat

XCIII

intelligentia sapientie valentiū/vult aliquā sed rarissime collationē disputatōis habere cuius scholasticis. quorū vita socialis ē/nō h̄ mō solitaria nec penitus tali fine. Laborat igit̄ multi ut intelligat et disputent de sapore vero gustare. vel negligunt vel nequunt disterti curis alijs. aut passionib⁹ sensualib⁹ impediti. **Discipulus** Manifestius ista patebit si exēpla narraueris. **Dagister** Harrabo. sed p̄mitus explicabo finē ociosi nrivl sapie studiosi. Ita em̄ magis h̄ noīe q̄s solitarij rōcādus apparēt. **Studet** alternatim velut eque h̄mo. nūc intelligere quez credit fide. nūc sape ea vel saporare p̄ affectū q̄ credit aut itel ligit. Hic ē em̄ duplex oculus et cōplacōis se mutuo iuuās et seqns. et h̄ fm̄ duplice vim rōnis superioris in q̄ duplet ps̄ create cōsistit imagis beatitudinis Trinitatis. Intellectus. s. et affe ctus. siue rō et voluntas. siue intelligentia veri sumi boni. et sinderis p̄put d̄r sc̄milla rēdēs in amorē p̄m̄ boni. Leterū post h̄c finē duplice vnuis ē posse interpretari q̄ sentit et intelligit q̄stū licet eloq̄. Multa q̄pp̄ sunt archa na intus vba q̄ nō licet hoi extra loq̄. Sub inde q̄rtus finis ē i. p̄mptitudine animi. n̄ sp̄ in opis exercitōe. ecclesiā edificare et illumina re. i. rō vel in pte. ex his er p̄ illa q̄ templatu s est sapienter. Hūc accipe p̄mū exemplū et p̄cipiu post rōm̄ sapientissime mulier. Legis itaq̄ de Maria q̄ cōseruabat oīa verba que de xp̄o erāt conferēt in corde suo. Ecce duplice p̄mū finē/intelligēde sapientie et assi duemeditāde i. corde suo. qđ intelligit superior ps̄ rōnis vel arx mētis. Uocat em̄ sapientia ad arcē et ad mēsam. Verba nēp̄ sapientie dulciora sunt sup mel et fānu. Ita si fānu masticatus dente meditatōis rumpat et effluat in os nō infecte mentis. Porro duplex alterfinis q̄ est interpretari posse cōtemplata et ecclesiā illuminare nōne cognoscit i. Maria fuisse fm̄ doctores. qn̄ renelauit aplis et euā gelistis ea que de filio suo xp̄o erāt. q̄stum et quousq̄s licuit ei loqui. et audire decuit alios vel expediti. Hō hoc ignorabas o Ignaci seruēter ignite. cui? amo: erat (te dicere) crucifixus. Ecce lcp̄isti Marie xp̄ifere. Uenire inquit debueras visitare neophytes. et exte et pte et in te p̄fiment. Lui benigne Maria humilis ancilla rescp̄isti secū Johāne rē turā. **Discipulus** Longratulor i. exemplo sed sc̄p̄ia sapientie sue debucrat (et videt) posteritati relinqueret. **Dagister** Nequaq̄s intelligebat etiā tūc modestissima seminar̄

id qđ aplis postea sanctit doctrinā publicaz. nō esse feminine seruus officiū/p̄lertim regulare. Confundit exemplo suo garrulitatē arrogante nōnullarū q̄s in spū futuras aspicies bat seminar̄. Intelligebat p̄terea cām i filio suo xp̄o alterā. q̄ suā nōluit p̄ calamū et attractum scribere legē. fm̄ deductionē Aug. de p̄sensu euāgelistar̄. circa p̄ncipiū. Script̄ eā sufficiēter. et adhuc quotidie scribit in cor dīb fideliū. Qd̄ euētū Hiere. p̄phēravit. Dabo legēmēa in viscerib̄ eoīz. et in corde eorū scribā eā. **Discipulus** De doctrinis feminar̄ quesui latius. crebro faciliterq̄ sal lunt in visionib⁹ capitib⁹ sui. et p̄fecto sciēt et subdole qn̄q̄ fallunt et singūt. Loquor ex pertus de multis. Quāobrem (his omissis) dīc de viris q̄s exupauit Maria m̄ illa mirabilis seminē cogitatōi masculinū aīm in serens. Hā plus q̄s mulier hec. parū est. plus q̄s vir. hoc modicū ē. plus q̄s angelus om̄is/ p̄pe modū satis ē. **Hug** Possem tibi numerare rā apl̄os q̄s apl̄icos viros ipsis p̄tē poraneos. nisi q̄ sapiam magis acceperūt p̄ relationē q̄s p̄ scripturarū meditationē. teste Hiero. Sunt affines p̄posito nr̄o Aug. paulo post p̄uerionē suā segregat⁹ habitas Et d̄d̄ ageret ostendūt soliloquia sua et liber p̄fessionis cum multis. Grego. insup monachus p̄mo sūmus c̄ps. Pr̄terea sc̄us Bern. Hugo. Richar. p̄temporanei In quoꝝ do crinus qđ sit intelligentia scripturarū. qđ contemplatio/relucet simul. et qualis fuerit vita taliter cōtemplatiū et sentientiū de d̄no i bo nitate et simplicitate et suavitate spūs/sat̄s li querit. **Discipulus.** Hoīas illos q̄ monastice fuerūt vite. sic et Beda et Basili⁹ et Tho. et d̄ns Bonaventura q̄s subtricerē nō optuit. **Dagister.** Hōne diri tibi. q̄ nulla sp̄es vite secludit hoīes. qn̄ habitō moderamine possint vti vita hac ociosa et studiosa. vel i roto vel ad t̄ps. si aliunde fuerint idonei ad intelligentiā et cōtemplatiōi scripturarū. maxime post edomitā furiā passionū. **Discipulus.** Quale moderamē intelligis? **Dagister.** Vacatōz de q̄ Hiero. Vacate et videte/sic animus liber optet. sint sensus intus et extra q̄rtissimi necesse ē. si gustādo rūnere/et viden do stare volumus qm̄ suavis ē d̄ns. **Leterū.** qualia sint tante tranquillitatis impedimēta nouerūt qui ad cōtemplatiā ritā tradere ses aragunt. mōstrat expientia d̄ plurimis d̄ quib⁹ radicales causas phisica sci medicia lis dat doctrina et sublimius ap̄t̄ theologie

Z 2

Tractatus undecimus

mystice disciplia. Putas officiarēt doctores
pnoīati circa t̄palia / v̄l etiā spūalia. monaste
riorū exercitia p̄tinna. Putato meli⁹ q̄ sede
bāt ad pedes ielu/ audiētes ſbū illi⁹ in ſcriptu
ris. Sedebat ſolitarij / racobat. fine cātu vel
voce carnis. dū cātabat dño in cordib⁹ ſuis.
dū inhibabat i ſupna fluēta fontis vite. duz
in ocio ſuo ſine negoio laborabat et negoici
abanc p ſer posteris i intelligentia ſapielalu
taris. Apcabat illis ſbz ſcipionis. Nunq̄
minus ſolus q̄ ſolus. vt q̄ poterat aptis
oculis ac pedib⁹ mēr⁹ expeditis inſerere ſe to
ti mūdo. pteritor⁹. plentū arç futuror⁹. raz
eoz q̄ vidēt q̄ eo: u q̄ nō vidēt. qualia ſunt
ſpūalia. Leflerunt ob hoc nōnulli paſtorali
cure habite. Alij oblata; ſuſcipe noluerunt/
vtenes gabolica ſilitudine / de lignis pſtitu
ere volētibus ſibi regē. quibus aſſenſit ram
nus. nō olinia. nō ficus. nō vitis. p̄tente dul
cedine fructus ſui. ¶ Discipulus. Habet
multā cōquifitionē ſi plationis ſtatus in vi
ta actua ſit pfectoris eminētiorisq̄ meriti/
q̄ ſolitarioium ſtemplatiuor⁹ vita. Quia
ſupre Chrif. ad Basiliū dialogizans pſer
aboz dubitatōe pſularū. ¶ Magister. Ho
lumus ad pſens iſtā ſubintrare litez. vtraq̄
vita certe cōtemplatiua / actua pulcra eſt.
Utraq̄ meritoria. vtraq̄ dei donu;. vtraq̄
distributio ſpūſanci. vtrūq̄ neceſſariu; eſt
mystici corporis ornementū / membrū. Lega
tur elegātissima ſilitudis iſtius deductio p
apostolū ad Romanos atq̄ Corinthios in
troducta. quā nec Āristo. nec Plutarch⁹ ſi
luerunt. Cōtemplatiu; te pſtituit deus. no
li altū ſapere / ſed tūne. Uide ne caſu hinc ſ
uor fiat / quo mēs altius fuerit eleata. ge
mens illud. Et elevat; alliſisti me. Lane ne
montē aſcēdere coneris. vñ tanq̄ fulgur vi
debat xp̄s ſathanā de celo cadente. Si con
ſtitutus es i leco ſtemplatōis ocioſe. ſi my
steria noueris om̄ia. ſi poſueris in celo nīdū
tu;. ſi caput nubes tegerit. tu ad vñ flatu;
ſugbie reprobus a charitate fac⁹ / detrahēſ
in abyſſu;. / tanq̄ ſterqlinium i ſine pderis.
qñ ille actius iudicio tuo mundanus tot⁹/
p difficultes distractus actōes / mordacib⁹ ac
tritus curis celeſtia nec intelligēs nec ſapiēs
ſuſcipieſ humiliaſ in celū. agente miſcōia
illius qui ſuſcitat de puluere egenū. / deſter
core erigit pauperē. vt ſedeat cū principib⁹. /
ſoliū glie teneat. ¶ Ambulet vniſquisq̄ ro
catione qua vocatus ē in timore et tremore.
Nemo iudicet alienū ſeru;. p quo xp̄s mori

tus ē. Suo dño ſtat aut cadit. liberat⁹ eſ
a cura ſecularium actionū. nō incumbit tibi
régimen p auxiliū. primoz. tibi tueq̄ ſaluti
vacare pceſſum eſt. Ulaq̄ igiſ grāt⁹ deo. La
borantes ipſos iuua p̄cibus aſſiduis. memi
neris iudicioz dei terribilium ſup filios ho
minū. qui quoru; vult misereſ. Clemēs inq̄
ero in quē mihi placuerit. ¶ Deniq̄ p cōclu
ſo tene / q̄ qui fuerit humilior ac viſiō; i ocul
lis ſuis apud deū. respiciet illum. ppicius et
mifericors deus. q̄ p os loquiſ. pphete. Ad
quē respiciā niſi ad pauculum / tritū ſpi
ritu / et tremente ſermones meos. ¶ Discipu
lus. Nōne maledictus q̄ partē ſuā facit de
teriorez. Cur nō igiſ qlibet apt⁹ ſedere ad pe
des Iesu / et audire verba eius i ocio cū Ma
ria partē optimā (iudice xp̄o ieu) ſibi querit.
Cur nō implebit horationē ſapiētis. pcur
re prior in domu; tuā. et illuc aduoca te. et il
lclude. age pceptiones tuas. Et iterū. Fi
li in paucis ſunt actus tui. et in tpe oči ſcribe
ſapiam. cui⁹ pueratio nō habet amaritudi
nē. cui⁹ aspectus pulcior eſt ſup ſolez. cuius
amore Johānes puer allectus pfor tabatur
ſpū. et erat in desertis. ¶ Magister. Atten
de qd ſequit. vſq; in diē oñſionis ſue ad iſrl.
Itaq̄ nō licet hoīem ſepe eſſe vt vult. Spi
ritus rbi vult ſpirat. diſtribuēſ ſtatus. ordi
nes et gradus. nō pur hō ſed prout ipſe vult.
Erat Johānes i deserto. ſed nō niſi quouſ
q; voluit deus ipm ostēdere in iſrl. et pdiſca
re. et pdiſādo ſubire martyriū. Etherins ſpe
ci clauſus. vinculatus in archiſpūlē lugdu
nen. raptus fuſt. Alij iſtiterunt ecōtra ſecu
li curis. quos depulit ſpiriſ. Attende iſtum
ſcdm Helīeū prius arancē iuſtū. poſt archi
epm lugdunen. Sic igiſ hoīm vite mirabi
lis eſt nūc active. nūc ſolitarie mutatio der
tere ex eſceli. Multos ſaluauit deus medijs i
fluſtibus negoioz. q̄ litus oči tenētes nau
fragaffent. ¶ Discipulus. Et nibolominus
ex duobus bonis nōne fas eſt apud hoīes.
deliberare qd melius ſalte de genere opis i
ſe. quichd ſit de cōſtantiarū qm̄ qualita
te. ¶ Magister. Utiq̄ fas ē vt i oñib⁹ ho
norificet de⁹. vtq̄ p cognitionē muners gra
tia cognoscat et magnificet autor⁹. Sic egit
pulcerrima muliez / magno ſpiritu vidēs vt
timā. Ecce inquir ex hoc beatā me dicēt om
nes generatōes. Quia fecit mihi magna qui
potens eſt. Et quo fecerit medio iunctit. Et
ſanctū nomē eius. ſuppleri pōt. Et ad ſbz
iſtud fecit retoqueri. virgo em̄ fide q̄ nomē

est dei sanctū/cepit sc̄m sanctorū. ¶ Discipulus Laudes igī vel paucas numera vi resolitarie. qualis esse debeat in p̄fidentibus eaz. sit in heremo. sit in domicilio. sit in recto seu studio. q̄ s. dei ḡtuita pietas i electos. iusta severitas in reprobos solitarios. tali collaudatione monstrē velut in pictura vel speculo. Scitū est illud Aug. In heremo bene vivere ē summa laudatio. et male summa damnatio. Bene vivens glorie in dño. Vale verecundet et quietat in animo. ne dū vitaz solitariam extollat preconis quibus caret audiat a dño. Ex ore tuo te iudico serue ne quā. ¶ Magister. Fedus pictor. et speciosissima vite solitaria pingat imaginē suades. Faciat h̄nō nostra turpitudō. s̄ p̄p̄z eius sermo frequenter a Maria contemplativa.

Incipit tercia pars collaudativa vite solitaria.

Lo illa sum vita solitaria que de terrenis hominib⁹ celestes. de carnalib⁹ spiritales constituo. Ego disp̄siones israelis cogab⁹. ppter quas dei filius se gregat⁹ a peccatorib⁹ et eccl̄sia celis fact⁹. descendit in aulā secretā et clausam vteri vaginalis. Concluserā i oratorio cubiculi matre eius solitariā q̄n salutata est ab angelo. q̄n r̄ndens. fiat mihi fm verbū tuū. cōcepit mox eternū verbū caro factum. Nonū mnc fecit dñs. vt mulier circūdaret virum. cuius nōmē erat oriens. q̄ vere ē deus absconditus. quē ab eterno p̄tinebat sinus patris illius q̄ solus ē et aliū nō habet. cui soli honor et gl̄ia p̄deserta spacioaq̄s seculorū. Ego ista suz vita solitaria p̄ quam omnia facta sunt. et in qua omne qđ factū est nihilomin⁹ vita erat. sed nō altera et altera vita. Ego vita istā dū caro facta est. feci seorsum a turbis noctis repluries solū in oratione dei. Multiplicauit in solitudine panes. supauit i deserto diabolū. solus cū feris habitās et ieiunās. nō h̄minus corrites fuerūt angelī ministrāces. dū humano carebat p̄sortio. Duz transfigurationis ostendit gloriā seorsum tres tūmō durit in montē. vbi tandem levantes oculos. nō h̄minē viderunt nisi solū Iesum. quoniam a contemplatiis sola salus p̄ omne quod inspi ciunt cogitat⁹. Solus et auultus a secretissimis etiā apostolis ter orauit patrē. et factus in agonia plorius q̄n sudauit rore sanguine um. q̄n apparuit illi angelus de celo consor-

tans eum. nō auxiliū necessitate sed dispensatione mysterij. ¶ Quis dedit puerō Johāni locū amplū in solitudine. q̄s aluit i desertū. quis solitariū p̄fortauit. quis mysteriū baptismatis sibi reuelauit et disposuit. Aderaz ego cūcta disponēs. Carebat illic puer Johannes solatio nutricis et parentū non ledebat sup ollas carniū. vino nō estuabat. non vestiebat mollib⁹. vrozē nō habebat. Aderaz sibi p̄ omnib⁹ et p̄ omnia ad solatiū. victū vēstem p̄ciosam. Deniq̄z quale quesuit sapientē assumere sibi. copulanū sapientiā et mysticam. Abysac sponsam sunamitē (que incendiū patris sonat) in sinu reposui. ¶ Porro qđ de p̄mo illo formato Adā dictura suz. q̄ tā diu saluus mansit q̄dū solus. Data fuit mulier i auxiliū. mor istū detrusit in exiliū. Raptus est Enoch in solitudinez paradisi terrestris. ne malicia immutaret et subuerteret cor ipsius. Placita em̄ erat deo anima illius. Propterea pperauit eū deducere de medio iniq̄tatiū. Sedebat Abraā solus subter ilicē mābre. q̄n tres vidit et vnu adorauit. Postmodū gradiens solus audiuit ab eis mysteria. Solus erā dū ritum circūcisionis accepit a dño. ¶ Uidit angelū i solitudine H̄gar ancilla. que de puerō visionis resocillauit puerum morientē. Jacob solus p̄mo vidit scalā cū angelis delcedentib⁹ et ascendentib⁹ et ip̄ p̄ domus dei. Solus cuz angelo lucrat et meref bñdici. meref nomine nouo. quasi mutatus i viruz alterū insigniri. ¶ Moyses iste magnus legislator didicit in solitudine visionem magnā rubi ardantis. patrationē miraculorū accepit. populi liberator et deus Pharaonis instituit. Postmodū solus cum solo deo vocatus ab eo. d̄ medio caligis loquēs sicut amicus ad amicū. tabulas leḡ accepit. ¶ Deerat panes i deserto. arida erant omnia. Ego vō nō defui. manna pluens de celo. et aquas pducēs de lato durissimo. ¶ Postremo aggregauim ibi ppheras et filios ppheat̄z nō sine mirabilib⁹ multis. quorū virā p̄fertim Helye imitatus puer noster iohānes erat in desertis sepe cōfortatus spū nō min⁹ q̄s Helyas. ¶ Hlūc circūduces v̄lq̄squaq̄s oculis. video turbā magnā solitariorū turbam fugientiū. ¶ Paulus sub palma p̄clusus pascit eius fructu. folijsq̄s vestitus bibit de soniculo caua manu. Visitat ip̄m protinus misericordiū magnus ille solitarius Anthoni⁹. cui⁹ eulogiu ē nō posse extra solitudinē monachū vivere. nō magis q̄s in arido p̄scet.

Tractatus undecimus

Migrat Arsenius in heremum ab angelico iussu dicente sibi. Arseni fugit hodie et tace. et saluabers. Multos homines stemneres multitudine cimiratu quasi onagri liberi. ruptus in culis vicior. nec clamor exactior audieret. ostendit ipse narratores quas appellat vitas patrum. **S**o bone Iesu quod minimam loquuntur meorum filiorum portionem. quos recepi. quod alui. quos salubriter instrui. ad beatorum omnium societas recto calle pduci. dicente mihi sa pieta quam dileci. Tu chara mihi ipsius. **O** vita soror solitaria. tu suscipias velim eam quamquam aiam ad te. quod me diligit. me querit. me colit. ad me vigilat sine fictio. **H**abito siquidem in ocio sancto. et eruditis intersum cogitationibus. Fugio fictum. fugio seculariter occupatum. Haec quod mihi societas cuius seculo quod prouulit me reuelo. non displos mente cordis sui. Esurientes implebo bonis. quibus appono mensam lautissimam. pecul electis et dimissis dinitibus. **S**uscipe ergo paupcula aiam que me sicut. me esurit. Due ea tecum in solitudinem. illic loquerere ad cor eius. ibide lacta ea et inebria ab urbibus solationis tue. quoniam meliora sunt ubera tua vino terrene delectationibus turbulentis. Si autem ambulat in magnis. si mirabilibus super se. si non humiliter sentit. si per puericiam innocentem. non ut puer Iohannes in desertis. sit ut puer israel videt deum. quem ipse suscepit recordat missus die sue. sit talis aia sicut ablactata super matrem suam. egredias et abeat. quoniam ignorat se. pascat hedos suos fetidorum affectum iuxta tabernacula pastorum mundanorum. Esuriat siliquas porcorum in regione loginqua egestatis. nec sit quod det unde veter stius impleat. si se magnum iam aliquid existimat quod deus indigeat ad pascendum oves pascue sue. primum ad auxiliandum omnipotenter non trahente. Si propterea querat exitum solitudinis vel horreat introitum. ei haec pecul inutiliter cum hac arrogatia. sicut que neque salute sibi. neque iocunditate allatura est tibi. sale numiri. ppe deterius est infatuato per defectum. **A**ltuero si te querat. te compleret in simplicitate cordis. sis ei padisus in benedictionibus. sis ortus inclitus. sis fons signatus cui non deficit aqua. sed sit ei deserru in stagna aquarum salientium in vita eterna. Ostende ei faciem tuam. quod intrinsecus latet sub pallore et squalore tribulacionis corporalis. Sonet vox dulcis tua in auribus eius et dic. Ego sum illa templatio misericordie primior deo. visu propriezior. venustate pulchrior. secundior. sedatioz. suauior. permanenter. deuotior.

familiarior. verior. preciosior. diuinior. finalior. et iusto prefectior. amator. et amatior. simplicior. intumior. purgatior. clarior. timoratior. builior. obsequentior. citius impetrans. plausibiliter merens. fecundus. plificans. cuius ad extremum finis totus et assiduus est magnificare deum. **D**iscipulus. Jocunde sunt laudes iste. sed habet dubitationem ista laudis prima. scilicet vita solitaria sit plus eminentiiter merens. secundusque prolificans. Quod fieri istud. ut qui solus est sit in prole fecundior. formosior erachel. nūquid **L**ya fecundior? **M**agister. Sunt merita quedam. sunt et plificantes. quas dicit. re possum accidentales. sic enim haec distinctio theologica de duplice primo. vocat unum eminentiale. accidetale alterum. Radix meritorum cum suis prolificatibus primis consistit eminentiiter in charitate. quod qualitatem merito dat et prima eminentiiter iurta sui magnitudine. Porro sunt exteriora opera quibus ex multitudine et utilitate proueniunt circa proximos accrescunt sepe prouenient spirituales ex orationibus et beneficis aliorum. quod fit ut euangelica paup vidua. quoniam plausibiliter miserit in gazophilacium das minuta duo. Magna tamen exterior largitio cum minori charitate. potest sibi facere amicos. potest percuti redire. Justa illud. Redemptio hominis precepit. sed in operatione eterno talia non magna sunt. Est enim verbum regum Grego. cui ratione theologica suffragat et contemplativa maioris est meriti. **D**iscipulus. Lopescuit obiectioz. **E**meas tua distinctio de duplice merito. Sed alia suboris. Quare Iohannes baptista optima premissa quam templando tenebat in deserto. ad seculum venit ad predicandum simul et baptizandum. immo et Herodem arguit adulterum. **M**agister. Obedientia sic impulit. quod spreta contemplatio solitudinis notia est non meritoria. Lopescuit es frequenter id ipsum operes in corde tuo o sapientissima feminaria. Placuit in deserto Iohanni quodcum sibi licuit habitare solitarii. Placuit et obediendo illi quod semisit baptizare seu visibili forma fecit hoc ut probabile est. seu secreto sanctissimus afflatus predictus est. Lopescuit in heremo videntes que directione sibi conferret in seculo. Sobrietatem in viciu. austerioritatem in vestitu. lucem similitudinem in affatu et effectu. Erat enim lucerna ardens et luces. Erat stabilis non et arudo agitata vento. Erat in predicto discrevans. varias praepcepta pro qualitate dicendoz. Erat regula vivendi ceteris. quoniā prius incepit a se. non imponebat onera grauia penitentie.

Incepit tractat

uman notula

Super Magnificat

XCIII

que p̄t̄is ipse nō tulisset sup̄ se. nō docebat
sc̄i loquebat ex p̄p̄t̄is. qm̄ qui loquit̄ et p̄
p̄t̄is mēdat est. Sed quelucidius explicu-
it in visione columba signatis spiritu sanctū
in voce paterna de nube ad filiū. Pr̄im̄ viā
strauit penitēcie/ nō p̄ tempali aliquo. s̄ eter
no celorū regno. Pr̄ima vox que de xpi ver-
bis colligit ex euāgelij post illā dū puer in-
uenitus in templo dicit. Quid ē q̄ me quere-
batis. fuit ad Johannē ad quēz baptizatu-
rus adiunecerat. dū phiberet eū Jobes. Si
ne inquit mō. sic nos decet implere omnēiu-
sticiā. Et qd om̄is iusticia/ si nō humilitas/
inferiori se subiiciens/ sicut ecōtrario om̄is
injusticia supbia est supiori se p̄ferēs. Disci-
pulus. Est ne putandū q̄ beatissima vir-
go visitauerit vñc̄s in desertis cognatū Jo-
hannē/ et filiolū quodammodo suū/ tā in utero
dū sanctificatus est. q̄ post vterū dūz natus
et circūcisus est. ¶ Magister. Uisitasse eūz
cū Iesu simul et Joseph/pie credi pōt. dum
i desertis ieunauit christus post baptismuz
Q. si Iesu; satan est ausus aggredi diuer-
sis temptationib⁹. nō est incredibile Joban-
nē eius impulsibus exortē nō transisse. qua-
tinus pbatus vinceret. et vincens coronā ac
quiereret. ¶ Attamē (vt aspicis) diurna nos
locutio traxit ad vesperū. dū sup̄ Marie cō-
templationib⁹ ceperamus habere sermones.
et vit paucissimas nūerasse suffecim⁹. Quid
existimas si p̄ totū euāgeliū contextū fin
capitula vel rubricas notatas in quatuor
et vñ progredi studeremus? Esset ista san-
cta et salubris recogitatio. sed p̄ sua infinita-
teminus forte pueniens ad scribendū. Hō
sunt itaq̄ solitarijs et cōtemplatib⁹ evolii-
cande et reptiones Marie p̄ singula. Mit-
tant ipsi manu; ad fortia. habent abūde q̄s
ruminēt dente meditationib⁹. digerantq̄ ru-
minata viuido calore charitatis. si nō con-
tempserint ea que locutus est dñs ad Abra-
am patrē nostrꝫ. et semini eius quod est xpus
in secula Amen.

Incipit tractatus
duodecimus in psona Marie p soliloquii
summatis colligens sensum huius cantici
canticoz Marie p notulas centu. qsi p psal
teriu decies decacordu. Supaddit' his du
obus vñsculis ab ecclia frequētatis i quoli
ber psalmo. Gloria p. Sicut erat z.

Prima notula

11

eius. Et exultauit spūs meus
in deo qui factus ē salutaris meus ih̄s me-
us. q̄ resperit humilitatē ancille sue. ecce em̄
et hoc beatā me dicent omnes generatiōes.
Singularia sunt hec mīhi magnifica. vñ
singulariter magnificat aīa mea dñm. vñ ex-
ultauit spūs meus i deo salutari meo. **S**unt
alia que magnifice fecit et op̄at vīc̄ mo gene-
raliter p̄ decursus seculor̄. magnus ip̄e dñs
et laudabilis nimis. cui⁹ magnitudinis nō ē
finis. cui⁹ sapiētie nō ē numerus. cui⁹ nō est
terminus i bonitate. qm̄ misericordia eius a p̄ge-
nie in p̄genies timentib⁹ eū. Quia fecit potē-
tiā i brachio suo. disp̄lit supbos mēte cordis
sui. Quia depositū potētes de sede et exalta-
uit hūiles. Elūriētes impleuit bonis. et diui-
tes dimisit inanes. Suscepit istl̄ p̄p̄ex suū/
recordat⁹ misericordia sue. Sicut locut⁹ ē ad pa-
tres n̄os abraā et semī ei⁹ i secula. **S**ub h̄
versuū denario/ meuz oſtituit psalterij deca-
cordū. placet imitari patrē meū David regē
qui post necē Goliatidis dño victoriā non
ingratu. Deus inq̄ canticū nouiū cātabo
tibi. in psalterio decacordo psallā tibi. Bo-
nū sane ē oſtiteri dño. et psallere nomi tuo al-
tissime. in decacordo psalterio cū cālico et cy-
thara. Diuidū hoc psalteriū i duos tomos
seu p̄tōes/q̄ et tetracordo et hexacordo red-
dūt decacordū. Sonat magnifica dñi spe-
cialia i tetracordo. porro magnifica cōit lar-
gita cāranc i hexacordo. **M**agnificat igit̄ B
aīa mea dñm. q̄ me dñaz oſtituit fm nomē
meū. Maria nem̄ p̄lia interptatiōe dñam
infīnūat. Futurū ē p̄terea vt me dñam nō q̄
lēcūq̄. sed dñam mūdi. dñaz beatā me dicēt
oēs generatiōes. Scitote qm̄ dñs ip̄e ē de-
us. deus aut̄ scientiarū dñs ē. scie q̄o inquā
q̄ illuminat. que descēdit a p̄eluminū. Pro-
pterea oſsequēs fuerit vt dñam me dñs insi-
tuens illuminaret fm nomē sc̄tm̄ suū et meū
Maria q̄ppe dic̄t illuminata. et ip̄e ē lux q̄
illuminat oēm hominē veniente i hūc mun-
dū. quāto ampliori pfundit lumine dominā
mundi. Proinde sup̄est vt dñia illuminata re-
fundat lumen i ceteros. Est em̄ lumē suū p̄si-
us naturali liberalitate diffusiuū. quod fa-
ctu; est vt iure dicerer illuminatrix. Sic em̄
sonat Marie p̄p̄iū nomen meū. Sic Ma-
ria per himologiā dic̄or maris stella. onā ille